

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

10000231933

PROGRAM

CES. KRÓL.

SZKOŁY POLITECHNICZNEJ WE LWOWIE

NA ROK NAUKOWY 1894/95.

XXIII.

WE LWOWIE.
NAKŁADEM SZKOŁY POLITECHNICZNEJ.
1894.

J.X.3 / 1894-95

nr inw. 1138

~~I-348311~~

BIBLIOTEKA POLITECHNICZNA
KRAKÓW

Akc. Nr. _____

~~81/48~~

~~III. 15/105.~~

Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.

ZASADY ORGANIZACYI

C. K. SZKOŁY POLITECHNICZNEJ

W E L W O W I E.

(Ustawa sankeyonowana 19. Czerwca 1894).

§. 1. Celem Szkoły politechnicznej jest, udzielać gruntownego wykształcenia teoretycznego, a o ile to w szkole jest możebnem, także praktycznego w zawodach technicznych, przede-wszystkiem w tych zawodach, dla których istnieją w niej osobne Wydziały.

§. 2. W Szkole politechnicznej istnieją następujące Wydziały:

- a) Wydział inżynieryi;
- b) Wydział architektury;
- c) Wydział budownictwa machin;
- d) Wydział chemiczno - techniczny.

Minister oświecenia po przesłuchaniu Kolegium profesorów może zarządzić założenie nowych Wydziałów albo nowych Oddziałów.

§. 3. Szkoła politechniczna jest urządzona na zasadzie wolności nauczania i uczenia się.

§. 4. Język polski jest językiem wykładowym Szkoły politechnicznej.

§. 5. Nauki udzielają profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni, docenci prywatni i docenci płatni, języków zaś i kunsztów uczą nauczyciele. Do pomocy profesorów mogą być ustanowieni asystenci, a do tych przedmiotów nauki, z którymi są połączone ćwiczenia praktyczne, konstruktorowie.

§. 6. Prywatnych docentów dopuszcza się do wykładania wszystkich przedmiotów, które służyć mogą do poparcia celów Szkoły

politechnicznej. Pod względem habilitacji prywatnych docentów mają być analogicznie stosowane postanowienia, obowiązujące w Uniwersytetach, o ile nie zostaną wydane w tej mierze odrębne postanowienia.

Dyplom ścisłego egzaminu z pewnego Wydziału Szkoły politechnicznej, posiada dla habilitacji na tymże Wydziale równe znaczenie, jak dyplom doktorski.

§. 7. Konstruktorów i asystentów mianuje Kolegium profesorów na wnioski właściwych profesorów zawodowych na przeciąg dwóch lat szkolnych, a mianowanie ich przedkłada Ministrowi oświecenia do zatwierdzenia. W razie odpowiedniej aplikacji, może być służba ich przedłużona na dalsze dwa lata, a w przypadkach, na szczególne uwzględnienie zasługujących, może nastąpić za zezwoleniem Ministra oświecenia jeszcze dalsze przedłużenie tej służby.

§. 8. Szkołą politechniczną kieruje Kolegium profesorów, na którego czele stoi Rektor.

§. 9. Rektora wybiera na przeciąg jednego roku Kolegium profesorów z pomiędzy zwyczajnych profesorów Szkoły politechnicznej. Wybór ma być przedłożony Ministrowi oświecenia do zatwierdzenia.

Dodatek funkcyjny, który ma pobierać Rektor, oznaczony będzie w drodze rozporządzenia.

W razie przeszkody zastępuje Rektora jego poprzednik w urzędzie (Prorektor).

§. 10. Kolegium profesorów składa się z profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych, oraz z zastępców, wybranych na przeciąg jednego roku szkolnego przez docentów prywatnych i docentów płatnych. Docenci prywatni i docenci płatni wybierają razem dwóch lub jednego zastępcę do Kolegium profesorów, a to w miarę tego, czy liczba ich razem przekracza pięciu czy też nie.

§. 11. Kolegium profesorów jest odpowiedzialne za stan Szkoły politechnicznej pod względem naukowym i dyscyplinarnym. Kolegium wykonywa nadzór nad ekonomicznym zarządkiem Szkoły i za ten zarząd o tyle odpowiada, o ile zarządzenia polegają na uchwałach Kolegium.

Kolegium profesorów sprawuje w pierwszej instancji władzę dyscyplinarną nad wszystkimi funkcyonaryuszami Szkoły politechnicznej. Wszystkie sprawy, które nie są wyraźnie przekazane Rektorowi, albo Dziekanom Wydziałów, albo w razie ustanowienia Ko-

legiów wydziałowych (§. 12. alinea 3.) tymże Kolegiom, należą do zakresu działania Kolegium profesorów.

§. 12. Dla bezpośredniego kierownictwa spraw Wydziałów wybiera Kolegium profesorów dla każdego Wydziału Dziekana na przeciąg dwóch lat szkolnych z pomiędzy profesorów. Wybór ma być przedłożony Ministrowi oświecenia do zatwierdzenia.

Rektor i Prorektor nie mogą być równocześnie Dziekanami.

Gdyby w przyszłości utworzenie Kolegiów wydziałowych dla strzeżenia interesów poszczególnych Wydziałów okazało się potrzebnem lub pożądanem, wydanie odpowiedniego zarządzenia zastrzega się w drodze rozporządzenia.

§. 13. Słuchacze Szkoły politechnicznej są albo zwyczajni, albo nadzwyczajni.

§. 14. Jako słuchaczy zwyczajnych przyjmuje się tych, którzy uzyskali ważne w obrębie Państwa świadectwo dojrzałości z gimnazyum lub szkoły realnej, przyczem uczniowie gimnazyalni udowodnić jeszcze mają dostateczną wprawę w rysunkach geometrycznych i odręcznych.

O ile przyjęcie słuchaczy zwyczajnych nastąpić może na podstawie świadectw innych zakładów, zorganizowanych jako szkoły wyższe, oznacza Minister oświecenia.

§. 15. Jako słuchacze nadzwyczajni mogą być przyjęci ci, którzy nie żądają przyjęcia jako słuchacze zwyczajni, albo którzy nie posiadają uzdolnienia do wstąpienia do Szkoły politechnicznej jako słuchacze zwyczajni. Od słuchaczy nadzwyczajnych wymaga się dowodu ukończonego 18. roku życia i tych wiadomości przygotowanych, które są potrzebne do zrozumienia wybranych przez nich wykładów.

§. 16. Przy przyjęciu do Szkoły politechnicznej uiszcza każdy słuchacz takse immatrykulacyjną, której wysokość ustanawia Minister oświaty. Takse tę należy opłacić ponownie, jeżeli słuchacz nie był zapisany przez dwa po sobie następujące półrocza, albo przez dłuższy przeciąg czasu.

Od opłaty tej należytości nie uwalnia się nikogo.

§. 17. Słuchacze zwyczajni uiszczają czesne, którego wysokość wyznacza się za każde półrocze bez różnicy Wydziału i bez względu na liczbę godzin nauki, przez nich wybranych.

Czesne słuchaczy nadzwyczajnych za każde półrocze oznacza się według liczby godzin tygodniowych, w których pobierają naukę.

Wysokość czesnego ustanawia Minister oświecenia.

§. 18. Na zasadzie dowiedzionego ubóstwa, nienagannego sprawowania się i co najmniej dobrego postępu w studiach, mogą słuchacze zwyczajni być uwolnieni od opłaty całego lub połowy czesnego.

Orzeczenie co do uwolnienia służy Kolegium profesorów.

Bliższe postanowienia o uwolnieniu od opłaty czesnego wydane będą w drodze rozporządzenia.

§. 19. Słuchacze nadzwyczajni nie mają prawa do uwolnienia od czesnego i pobierania stypendyów.

§. 20. Za nadzwyczajne wykłady profesorów, tudzież za wykłady docentów prywatnych i nauczycieli, którzy nie pobierają płacy z funduszków państwowych, opłaca się czesne w wysokości przez nich ustanowionej, a przez Kolegium profesorów zatwierdzonej.

§. 21. Ażeby słuchaczom umożliwić nabycie w przeciągu pewnej liczby lat jak najzupełniejszego wykształcenia w jednym z kierunków zawodowych, wskazanych w §. 2., ułoży Kolegium profesorów dla każdego Wydziału plany nauk i przedłoży je Ministrowi oświecenia do zatwierdzenia. Słuchacze nie są jednak obowiązani trzymać się tych planów nauk.

§. 22. Uczęszczanie na wykłady, zachowywanie się akademickie, a ewentualnie także postęp w nauce poszczególnych przedmiotów potwierdza się słuchaczom zwyczajnym w książkach legitymacyjnych, ważnych na cały czas studiów.

Słuchaczom nadzwyczajnym potwierdza się uczęszczanie na wykłady i zachowywanie się akademickie w arkuszach legitymacyjnych, wydanych na rok jeden.

Dla udowodnienia postępu w studiach mogą słuchacze, którzy zadość uczynią warunkom, określonym w tym względzie w Statucie organizacyjnym, otrzymać świadectwa postępu w poszczególnych przedmiotach nauki (egzamina kursowe).

W Szkole politechnicznej odbywają się dla każdego z kierunków zawodowych, w §. 2. wskazanych, egzamina państwowe według norm, w tym względzie obowiązujących.

§. 23. W celu stwierdzenia wyższego naukowego uzdolnienia w zawodzie technicznym, względnie w celu uzyskania stopnia akademickiego w tymże zawodzie, odbywają się egzamina dyplomowe.

Za egzamin dyplomowy opłaca się takse, której wysokość ustanawia Minister oświecenia.

Na dowód zdanego egzaminu wystawia się dyplom. Prawa i prerogatywy, z uzyskaniem tego dyplomu połączone, będą uregulowane osobnemi postanowieniami.

§. 24. Bliższe postanowienia o egzaminach dyplomowych wydane będą przez Ministra oświecenia w drodze rozporządzenia.

Dodatkowe postanowienia tymczasowe w myśl regulaminu z dnia 17. października 1872, l. 12658.

1. Rok akademicki dzieli się na dwa półrocza: zimowe i letnie. Półrocze zimowe trwa od 1. października do 28. lutego, a półrocze letnie od 1. marca do 31. lipca. Wczasy od 8. do 27. lipca odbywają się praktyczne pomiary ze słuchaczami geodezyi.

2. Nowo wstępujący słuchacze zwyczajni do któregośkolwiek Wydziału zawodowego mają się zgłaszać od 1. do 4. października (włącznie) u Dziekana Wydziału. Słuchacze zwyczajni dawniejsi lub przechodzący z innych równorzędnych Instytutów technicznych, jakoteż słuchacze nadzwyczajni, mają się zgłaszać u Dziekana Wydziału zawodowego od 1. do 8. października, względnie od 1. do 4. marca (włącznie).

3. Każdy nowo zgłaszający się słuchacz powinien przedłożyć Dziekanowi wypełnioną kartę wpisową, wykaz dotychczasowych studyów i zatrudnień, jako też podać do zatwierdzenia plan nauk, poczem odbywa się przyjęcie słuchacza w Rektoracie, które trwa do 14. października, względnie do 4. marca włącznie.

W wypadkach zasługujących na uwzględnienie może Rektor udzielić przyjęcia w terminie późniejszym, a mianowicie w półroczu zimowym do 31. października, a w półroczu letnim do 15. marca. Po upływie tego terminu można uzyskać przyjęcie jedynie od c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia (Rozp. c. k. Minist. z 17. maja 1894. l. 7236).

4. Abiturycenci szkół średnich zagranicznych, gimnazyów klasycznych lub szkół realnych siedmioklasowych, mogą uzyskać przyjęcie na słuchaczy zwyczajnych; w tym celu mają wnieść prośbę do c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z dołączeniem świadectwa dojrzałości w oryginale i w tłumaczeniu niemieckim. To samo odnosi się do abiturycjentów rosyjskich szkół realnych sześcioklaso-

wych, jeżeli ci abiturycenci ukończyli nadto z postępem dobrym klasę dopełniającą (siódmą).

5. Za uczęszczanie na wykłady opłaca się takse immatrykulacyjną, czesne i ewentualnie takse za użytkowanie laboratorium chemii ogólnej lub technicznej.

Taksa immatrykulacyjna wynosi 5 zł. w. a. (§. 16. Zasad organizacji).

Czesne wynosi dla każdego słuchacza zwyczajnego 15 zł. w. a. na półrocze (§. 17. Zasad organizacji). Słuchacze zaś nadzwyczajni płać na półrocze tyle zł. w. a. czesnego, ile wynosi liczba godzin wykładów w tygodniu, na jakie się zapisali, przyczem dwie godziny ćwiczeń lub rysunków liczy się za jedną godzinę wykładu. Atoli czesne słuchacza nadzwyczajnego nie powinno przekraczać 15 zł. Za użytkowanie laboratorium chemii ogólnej lub technicznej opłaca się takse 15 zł. w. a. na półrocze. Od opłaty tej taksy mogą być słuchacze zwyczajni uwolnieni pod tymi samymi warunkami, jak od opłaty czesnego.

Słuchacze zwyczajni nie mają prawa do żądania uwolnienia od opłaty czesnego i taksy laboratoryjnej.

§. 6. Słuchacze nadzwyczajni, którzy uczęszczali na wszystkie przedmioty naukowe, zawarte w planie nauk dla któregośkolwiek Wydziału zawodowego, mogą żądać absolutorium, potwierdzającego frekwencyę, zachowywanie się i ewentualnie postępek w naukach. Słuchacze nadzwyczajni nie mają tego prawa.

PRZEPISY

DLA SŁUCHACZÓW

C. K. SZKOŁY POLITECHNICZNEJ.

I. O przyjmowaniu i wpisie słuchaczów.

1. Kto się po raz pierwszy wpisuje do Szkoły Politechnicznej jako słuchacz zwyczajny, ma wypełnić dwie karty wpisowe i książkę legitymacyjną podług instrukcyi niżej podanej i razem z dokumentami (§. 14. Zasad org.) przedłożyć Dziekanowi Wydziału, na który życzy sobie być przyjętym.

Jeżeli kandydat przedłoży świadectwo dojrzałości ze szkoły realnej, wówczas Dziekan poświadcza kwalifikacją kandydata na jednej karcie, którą razem z podpisaną przez siebie książką legitymacyjną zwraca kandydatowi.

Zwróconą kartę wpisową i książkę legitymacyjną razem z przepisaniem taksami i marką stemplową na 50 ct. w. a. składa następnie kandydat w Rektoracie. Sekretarz poświadczy w książce legitymacyjnej uiszczenie taks, poczem ją podpisze Rektor i razem z podpisaną przez siebie kartą immatrykulacyjną zwróci kandydatowi z uwagą, aby się zgłosił osobiście u każdego wykładającego i dał sobie to poświadczyć w książce legitymacyjnej.

Kandydatowi, który przedłoży świadectwo dojrzałości z gimnazjum, poleci Dziekan, aby zdał egzamin wstępny z rysunków geometrycznych i odręcznych. To polecenie zapisze na jednym egzemplarzu karty wpisowej i zwróci ją kandydatowi z tą uwagą, aby w Rektoracie złożył takse egzaminacyjną 2 zł. w. a. i dał sobie poświadczyć na tej karcie tak zapłacenie powyższej taksy jako też

w swoim czasie wynik egzaminu. Po zdaniu egzaminu z rysunków uda się kandydat napowrót do Dziekana, który mu poświadczy kwalifikacją do przyjęcia, jeżeli wynik egzaminu był dobry. Dalszy przebieg taki sam, jak powyżej opisany.

U takich kandydatów, którzy byli już słuchaczami zwyczajnymi Szkoły Politechnicznej, zaczyna się akt przyjęcia od poświadczenia Dziekana na karcie wpisowej, że kandydat posiada kwalifikacją odpowiednią.

2. Kandydaci, nie posiadający kwalifikacji na słuchaczów zwyczajnych, chcąc uzyskać przyjęcie jako słuchacze nadzwyczajni Szkoły politechnicznej, zgłoszą się do Dziekana Wydziału, na który zamierzają uczęszczać, wykażą się ukończonym rokiem 18. i potrzebnymi wiadomościami przygotowawczymi i przedłożą wypełnioną podług instrukcyi kartę wpisową i arkusz legitymacyjny, w których powinny być wpisane wszystkie odczyty, na które mają zamiar uczęszczać. Jeżeli dokumenta przedłożone odpowiadają wymaganiom prawnym, wtenczas Dziekan poświadczy na karcie wpisowej kwalifikacją do przyjęcia na poszczególne przedmioty.

Na zasadzie poświadczonej przez Dziekana kwalifikacji, jako też poświadczenia zapłaconych taks, wyda się kandydatowi kartę immatrykulacji.

Słuchacze nadzwyczajni nie mogą się zapisywać jednocześnie na wszystkie wykłady objęte planem nauk dla dotyczącego półroczu i Wydziału.

3. Każdy słuchacz powinien się osobiście zgłosić u profesora, którego wykładu słuchać zamierza i to przed rozpoczęciem wykładu, w czasie przez profesora na to przeznaczonym i na czarnej tablicy ogłoszonym (i to także w tym razie, gdy z jakiegobądź powodów nie posiada książki legitymacyjnej, względnie arkusza legitymacyjnego).

4. Profesor może z ważnych przyczyn odmówić słuchaczowi przyjęcia na ćwiczenia lub wykład połączony z ćwiczeniami, które wymagają szczegółowego zajęcia się profesora każdym uczniem i odstąpienia mu jakichś środków naukowych. Słuchaczowi przysługuje jednak prawo odwołania się do Kolegium profesorów.

5. Jeżeli słuchacz zamierza się wypisać z jakiegokolwiek wykładu, powinien to oznajmić Dziekanowi Wydziału zawodowego najdalej do końca listopada w zimowym, a do końca kwietnia w letnim

półroczu. Późniejsze zgłaszania się nie będą pod żadnym warunkiem uwzględnione.

6. Przy wypełnianiu poszczególnych rubryk książki legitymacyjnej lub arkusza legitymacyjnego należy się ściśle trzymać następującej instrukcji:

II. O książkach i arkuszach legitymacyjnych.

1. Książka legitymacyjna obejmuje dziesięć stron i ma słuchaczowi wystarczyć na cały czas studyów akademickich. Z tego powodu należy wypełnić w jednym półroczu naukowym tylko jedną stronę.

2. W rubryce „Wykaz lekcji“ zapisuje się oddzielnie każdy przedmiot wykładu, i oddzielne ćwiczenia, lub repetytora, z tym przedmiotem połączone. W rubryce „liczba godzin w tygodniu“ uwidocznia się w odpowiedniej kolumnie liczbę godzin, przeznaczonych na wykład, lub ćwiczenia i rysunki.

3. W wypisywaniu tytułów lekcji należy używać tych samych wyrazów, jakie są podane w planie naukowym, umieszczonym w Programie.

4. Wykaz lekcji w książce legitymacyjnej musi się jak najdokładniej zgadzać z wykazem na kartach wpisowych, potwierdzonych przez Dziekana Wydziału fachowego.

5. Po podpisie Sekretarza w rubryce „Potwierdzenie przyjęcia przez Rektorat“, nie wolno w książce legitymacyjnej nic więcej dopisywać.

6. Książka legitymacyjna jest dokumentem publicznym, a przeto nie wolno słuchaczowi samowolnie czynić w niej poprawek, dodatków lub uwag, a tem mniej przemazywać lub skrobać.

Gdyby się okazała konieczna potrzeba jakiej zmiany, słuchacz ma się zgłosić do Dziekana Wydziału zawodowego.

7. Powyższe przepisy tyczą się w zupełności także arkuszy legitymacyjnych dla słuchaczy nadzwyczajnych.

8. W inny sposób sporządzone książki lub arkusze legitymacyjne nie będą przyjmowane w Rektoracie.

III. O kartach legitymacyjnych *).

§. 1. Z początkiem roku naukowego 1893/94, zostają wprowadzone karty legitymacyjne dla wszystkich słuchaczy Szkoły politechnicznej.

§. 2. Każdy słuchacz zwyczajny c. k. Szkoły politechnicznej obowiązany jest złożyć przy wpisie w Rektoracie swoją fotografią w formacie wizytowym (rozmiary 62/105 $\frac{m}{m}$), poczem otrzyma bezpłatnie kartę legitymacyjną koloru popielatego na odwrotnej stronie fotografii naklejoną.

§. 3. Na karcie zwyczajnego słuchacza będzie wydrukowany następujący tekst:

C. k. Szkoła politechniczna we Lwowie.
L.
Karta legitymacyjna
ważna do 15. października 189 . .
Pan
. *w c. k. Szkole politechnicznej*
we Lwowie dnia 189
Własnoręczny podpis okaziciela
.
Rektor.

U dołu w środku fotografii będzie wyciśnięta urzędowa pieczęć „*C. k. Szkoła politechniczna we Lwowie*“.

§. 4. Karta słuchacza nadzwyczajnego formatu 90/125 $\frac{m}{m}$ a koloru białego będzie miała na przedniej stronie tekst następujący:

C. k. Szkoła politechniczna we Lwowie.
L.
Karta legitymacyjna
ważna do 15. października 189 . .
Pan
z jest wpisany jako słuchacz nadzwyczajny Wydziału w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie dnia 189
.
Rektor.

*) Regulamin „o kartach legitymacyjnych“ uchwalony na posiedzeniu Kolegium profesorów dnia 27. października 1893, zatwierdzony został rozporządzeniem Wys. c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z 27. grudnia 1893 l. 26.611.

Na odwrotnej zaś stronie słowa :

Dla sprawdzenia tożsamości osoby własnoręczny podpis okaziciela.

§. 5. Karta legitymacyjna służy na przeciąg roku szkolnego i zawsze przy wymianie na kartę nową winna być zwrócona karta za ubiegły rok szkolny. Słuchaczom zwyczajnym będzie nowa karta legitymacyjna naklejona na karcie zwróconej, a zaopatrzonej fotografią.

§. 6. Karty legitymacyjne, należycie wypełnione, będą wydawane w kancelaryi Rektoratu. Słuchacz odbierając kartę kładzie na niej w przytomności urzędnika własnoręczny podpis i potwierdza odbiór teje w katalogu przyjęcia.

§. 7. Duplikaty zgubionych kart będą wydawane tylko na mocy zezwolenia Rektoratu na wniesione podanie należycie ostemplowane i za opłatą 50 centów.

§. 8. Każdy słuchacz obowiązany jest kartę legitymacyjną zawsze mieć przy sobie i okazać ją lub oddać Władzy na każde żądanie.

§. 9. Nadużycie lub sfałszowanie karty legitymacyjnej pociąga za sobą odpowiedzialność dyscyplinarną niezależnie od odpowiedzialności karnej.

§. 10. O zaprowadzeniu kart legitymacyjnych zostaną zawiadomione władze polityczne, a przepisy niniejsze, wraz z ewentualnie uzyskanymi przywilejami dla okazicieli kart, będą z początkiem każdego roku w sposób zwykły ogłaszane.

III. O uwolnieniu od czesnego.

1. Od całego czesnego mogą być uwolnieni:

- a) Słuchacze nowowstępujący do Szkoły Politechnicznej po ukończeniu szkoły realnej lub gimnazyum, jeżeli zdali egzamin dojrzałości z odznaczeniem i otrzymali z pilności i obyczajów stopnie bardzo dobre.
- b) Słuchacze dawniejsi, lub przychodzący do Szkoły Politechnicznej z innych równorzędnych Instytutów technicznych, jeżeli w poprzedzającym półroczu otrzymali stopnie bardzo dobre z pilności i obyczajów, i okazali w naukach postęp dobry. Dla udowodnienia tego postępu należy się wykazać potwierdzeniem frekwencyi ze wszystkich przedmiotów słuchanych

i przedłożyć świadectwa egzaminów kursowych lub kolokwiów z postępowaniem przynajmniej dostatecznym ze wszystkich, a przynajmniej z główniejszych przedmiotów *), na które się słuchacz wpisał w półroczu upłynionem. Przy ocenieniu ogólnego postępu każde świadectwo będzie obliczone liczbą punktów, zależną od liczby tygodniowej godzin wykładowych zdanego przedmiotu i od uzyskanego stopnia. Przytem liczy się jedną godzinę wykładu w tygodniu za punkt jeden, dwa, trzy lub cztery stosownie do uzyskanego przy egzaminie lub kolokwium stopnia dostatecznego, dobrego, bardzo dobrego lub celującego, Świadectwa z rysunków i ćwiczeń wchodzi w rachunek tylko z połową liczby godzin przeznaczonych na nie w tygodniu.

Ogólny postęp uznaje się za dobry, jeżeli liczba punktów razem wzięta wynosi co najmniej 40.

Świadectw z przedmiotów powtórnie słuchanych, z których słuchacz już zdał egzamin w jednym z poprzednich półroczy z postępowaniem przynajmniej dobrym, nie będzie się uwzględniało.

W obudwu przypadkach *a*) i *b*) potrzeba nadto udowodnić, że tak słuchacz sam, jako też jego rodzice są rzeczywiście ubodzy. Świadectwo ubóstwa, wydane przez urząd gminy do której przynależy petent i jego rodzice, nie powinno być dawniejsze nad rok jeden **).

2. Od połowy czesnego mogą być uwolnieni:

a) Słuchacze, którzy warunkom wymienionym w ustępie poprzedzającym, uczynili zadość w przybliżeniu.

*) Przez głównejsze rozumie się tę przedmioty, które w myśl §§. 2. i 3. przepisów egzaminacyjnych są przedmiotami egzaminów rządowych.

**) Wysokie c. k. Ministerstwo Wyz. i Ośw. rozporządzeniem z dnia 28. lutego 1894 l. 2.487 nadto postanowiło:

1. Słuchacze, którzy zdali I. egzamin rządowy z dobrym postępowaniem, lub też otrzymali certyfikat I. egzaminu rządowego, mogą, udowodniwszy przytem swą niezamożność, już przez to samo w piątym półroczu swych studyów być uwolnieni od całego czesnego.

2. Ci słuchacze piątego lub wyższych półroczy swych studyów, którzy nie zdali I. egzaminu rządowego, lub nie otrzymali certyfikatu I. egzaminu rządowego, albo też nie mogą się wykazać wszystkimi świadectwami kursowymi I. egzaminu rządowego — nie mogą być od całego czesnego uwolnieni.

b) Słuchacze, którzy przerwali studia, wszelako nie dłużej nad jeden rok, jeżeli przed przerwą dopełnili warunków, wymienionych w ustępie 1.

3. Pobieranie stypendyów nie uprawnia do uwolnienia od czesnego, wszelako można także stypendyatów uwolnić od całego lub połowy czesnego, jeżeli z uwagi na nieznaczność stypendyum podchodzą pod kategorie, wymienione w ustępach 1. i 2.

4. Chcący uzyskać uwolnienie od całego lub połowy czesnego, mają wręczyć Dziekanowi odpowiedniego Wydziału podanie, wystosowane do Kolegium profesorów c. k. Szkoły politechnicznej między 1. a 14. października w zimowym, a między 1. a 10. marca w letnim półroczu. Do podania należy dołączyć świadectwa potrzebne na zasadzie ustępów 1. i 2 i wymienić w niem, czy petent w półroczu ubiegłym był uwolniony od czesnego, czy też nie, jako też czy pobiera jakie stypendyum.

5. Dziekan otrzymawszy podanie, oznacza bezpośrednio na karcie wpisowej, czy według jego mniemania prośba ma należyte uzasadnienie do uwolnienia od opłaty całego, lub połowy czesnego.

6. Odpowiednio do tego tymczasowego orzeczenia może nastąpić przyjęcie słuchacza na półrocze bez opłaty czesnego, lub za opłatą połowy czesnego (względnie taksy laboratoryjnej).

7. Ostateczne załatwienie podań przez Kolegium Profesorów, przeciw któremu nie ma żadnego rekursu, nastąpi w ciągu miesiąca października, względnie marca, i jest ważne tylko na przeciąg jednego półroczu, dlatego należy wносить podania o uwolnienie na każde półrocze oddzielnie.

8. Po ogłoszeniu uchwały Kolegium profesorów, dotyczącej uwolnień, petenci w razie przychylniej rezolucyi, mają obowiązek niezwłocznie przedłożyć w kancelaryi Rektoratu swoje książki legitymacyjne, celem zapisania w nich uzyskanego uwolnienia; w razie zaś odmownej odpowiedzi mają najdalej w 14 dniach zapłacić tak czesne, jako też taksę laboratoryjną, lub uzupełnić zapłatę, uskutecznią tylko w połowie.

9. Po upływie tego terminu, Rektorat wykreśla z katalogów tych z pomiędzy wymienionych w ustępie poprzedzającym słuchaczy, którzy do tego terminu nie złożyli należnych opłat, podaje spis wykreślonych do wiadomości Kolegium profesorów, i ogłasza go na czarnej tablicy z uwagą, że ci słuchacze mimo to są ustawami obowiązani do złożenia zaległych opłat, i że się ich uiszcz-

nia żądać będzie w razie powtórnego zapisania się tych słuchaczy do c. k. Szkoły Politechnicznej.

10. Słuchacze, którzy nie wnieśli podania o uwolnienie od czesnego i taks laboratoryjnych, lub których podania, jako nieuzasadnione, przez Dziekana nie zostały uwzględnione, wnoszą te opłaty bezwarunkowo przy wpisie, a zatem najdalej po dzień 14. października w półroczu zimowym, a po dzień 10. marca w półroczu letnim.

11. Te same przepisy dotyczą się także uwolnienia od taksy laboratoryjnej.

IV. O pobieraniu stypendyum.

Słuchacz pobierający stypendyum, może uzyskać od Rektora potwierdzenie kwitu na stypendyum tylko pod tym warunkiem, jeżeli z końcem półroczu wykaże się potwierdzeniem frekwencji ze wszystkich przedmiotów słuchanych i zda kolokwia lub egzamina z postępowaniem przynajmniej dostatecznym ze wszystkich, a przynajmniej z główniejszych przedmiotów, na które się wpisał w półroczu upłynionem.

Ogólny postęp uważa się za dobry, jeżeli liczba punktów razem wzięta wynosi co najmniej 40.

V. O potwierdzaniu frekwencji i widymowaniu książek i arkuszy legitymacyjnych.

1. Frekwencją z odpowiednim stopniem pilności potwierdza się w ostatnich tygodniach półroczu naukowego.

2. Jeżeli z wykładem połączone są ćwiczenia lub rysunki, frekwencją potwierdza się oddzielnie z wykładu, a oddzielnie z ćwiczeń lub rysunków.

3. Słuchacze są obowiązani brać udział we wszystkich ćwiczeniach, jakie profesorowie uznają za potrzebne urządzić. Słuchacze nie biorący w nich udziału, albo okazujący w swoich odpowiedziach lub wypracowaniach, że z wykładu nie odnieśli dostatecznej korzyści, nie otrzymają potwierdzenia frekwencji z tego przedmiotu.

4. Chcący zdawać egzamin kursowy lub kolokwium, musi mieć potwierdzoną frekwencyą tak z wykładu, jako też z ćwiczeń i rysunków.

5. Kurs (rok naukowy) tylko wówczas poczytuje się za ważny, jeżeli obejmuje przynajmniej dziesięć godzin wykładu, lub odpowiednią liczbę godzin, ćwiczeń albo rysunków.

Ważność kursu stwierdza (zawidymuje) z końcem półrocza naukowego Dziekan swoim podpisem w książce lub na arkuszu legitymacyjnym.

W tych zaś przypadkach, w których egzamin kursowy nie mógł się odbyć w tem samym półroczu, lub też jeżeli z jakiegokolwiek powodów potwierdzenie frekwencyi nie mogło nastąpić w terminie przepisany, tę widymacyą można uzyskać w następującem półroczu, jednakże nie później, jak do końca pierwszego miesiąca półrocza następującego.

Późniejsze zgłoszenie się o widymacyą tylko wyjątkowo będzie mogło być awzględnione przez Kolegium profesorów na prośbę pisemną z podaniem powodów zwłoki.

6. Do uwolnienia od czesnego i do potwierdzenia kwitu stypendyjnego potrzebną jest widymacya poprzedniego półrocza.

7. Dziekan nie widymuje półrocza jeżeli poprzednie półrocze nie jest jeszcze widymowane.

8. Nie wydaje się świadectw z egzaminów kursowych, dopóki odnośnie półrocza nie są widymowane.

9. Do uwolnienia od czesnego przez Kolegium ważne są tylko postępy zapisane w książce legitymacyjnej.

PRZEPISY

o egzaminach i świadectwach w Szkołach Politechnicznych.

(Rozporządzenie c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia
z dnia 12. lipca 1878 p. l. 10.951).

A. Egzamina rządowe.

§. 1.

W celu doświadczenia nabytej przez uczniów Szkoły politechnicznej biegłości w umiejętnościach technicznych ich zawodu, odbywać się będą egzamina rządowe, a mianowicie:

Pierwszy czyli ogólny z nauk przygotowawczych;

drugi czyli egzamin zawodowy z przedmiotów należących do obranego specjalnie zawodu technicznego.

§. 2.

Przedmiotami pierwszego (ogólnego) egzaminu rządowego są:

a) Na Wydziale Inżynieryi:

Matematyka (I i II. kurs), geometrya wykreślna, fizyka ogólna i techniczna, mechanika (statyka, dynamika, nauka o sprężystości i wytrzymałości, hydraulika), rysunki odręczne (I. i II. kurs).

b) Na Wydziale Architektury:

Matematyka (I. kurs), geometrya wykreślna, fizyka ogólna i techniczna, mechanika (statyka, dynamika, nauka o sprężystości i wytrzymałości), rysunki architektoniczne, geodezya niższa, rysunki odręczne (I. i II. kurs).

c) Na Wydziale Budownictwa machin:

Matematyka (I. i II. kurs), geometrya wykreslna, fizyka ogólna i techniczna, mechanika (statyka, dynamika, nauka o sprężystości i wytrzymałości, hydraulika), rysunki odręczne (I. i II. kurs).

d) Na Wydziale chemiczno-technicznym:

Matematyka (I. kurs), fizyka ogólna i techniczna, mineralogia, chemia ogólna: mineralna i organiczna, encyklopedia mechaniki i nauki o machinach.

§. 3.

Przedmiotami drugiego egzaminu rządowego są:

a) Na Wydziale Inżynieryi:

Geologia (I. i II. kurs), encyklopedia machin, encyklopedia chemii mineralnej i organicznej, geodezya niższa i wyższa, statyka budowli, architektura I, (nauka o materiałach budowlanych i konstrukcyach budowniczych, architektura kolejowa), budownictwo dróg i roboty wodne, budownictwo mostów i kolei żelaznych, ustawy budownicze i kolejowe, buchalterya.

b) Na Wydziale Architektury:

Geologia I. kurs (petrografia), statyka budowli, encyklopedia nauk inżynierskich, encyklopedia machin, ustawy budownicze, historia architektury, encyklopedia chemii mineralnej i organicznej, rysunki ornamentalne i modelowanie, architektura I. (nauka o materiałach budowlanych i konstrukcyach budowniczych), architektura II.

c) Na Wydziale Budownictwa machin:

Geodezya niższa, encyklopedia architektury, encyklopedia nauk inżynierskich, encyklopedia chemii mineralnej i organicznej, technologia mechaniczna, teoria machin, budownictwo machin, buchalterya.

d) Na Wydziale chemiczno-technicznym:

Towaroznawstwo, encyklopedia architektury, chemia analityczna, technologia chemiczna i chemia rolnicza.

§. 4.

Przy pierwszym (ogólnym) egzaminie rządowym, komisya uwzględni wyniki zdanych przez kandydata egzaminów kursowych. Komisya może uwolnić kandydata od egzaminu z tych przedmiotów, z których kandydat przy egzaminie kursowym uzyskał postępowanie „dobry“ lub lepszy.

Jeżeli kandydat uzyskał taką notę ze wszystkich przedmiotów, w takim razie może być zupełnie uwolniony od egzaminu. Wszelako komisya egzaminacyjna ma prawo zażądać od kandydata zdania egzaminu z jednego lub ze wszystkich przedmiotów, pomimo przedłożenia świadectw egzaminu kursowego.

§. 5.

Znajomość niektórych nauk drugiego egzaminu rządowego należy udowodnić świadectwami egzaminu kursowego, które to świadectwa mają być uzyskane przed zgłoszeniem się do drugiego egzaminu rządowego a mianowicie:

a) Na Wydziale Inżynieryi:

Z geologii (I. i II. kurs), statyki budowli, encyklopedyi machin, encyklopedyi chemii mineralnej i organicznej, buchalteryi, ustaw budowniczych i kolejowych.

b) Na Wydziale Architektury:

Z geologii I. kurs (petrografii), statyki budowli, encyklopedyi nauk inżynierskich, encyklopedyi machin, ustaw budowniczych, historyi architektury, encyklopedyi chemii mineralnej i organicznej, rysunków ornamentalnych i modelowania.

c) Na Wydziale Budownictwa machin:

Z encyklopedyi architektury, encyklopedyi nauk inżynierskich, geodezyi niższej, encyklopedyi chemii mineralnej i organicznej, buchalteryi.

d) Wydziale Chemiczno technicznym:

Z towaroznawstwa i encyklopedyi architektury.

Pierwszy (ogólny) egzamin rządowy.

§. 6.

Przy pierwszym (ogólnym) egzaminie rządowym sprawują urząd egzaminatorów profesorowie, a według potrzeby także docenci

Szkoły politechnicznej, wykładający te przedmioty, z których ma się odbywać egzamin.

Kierownictwo egzaminu należy do Dziekana, a w razie przeszkody do jego poprzednika w urzędzie (Prodziekana) tego Wydziału, do którego egzaminand należy.

Przewodniczący ma prawo lecz nie obowiązek, z każdego przedmiotu zadawać kandydatowi pytania. Jeżeli do tego samego przedmiotu ustanowionych jest dwu lub więcej egzaminatorów, wówczas zasiadają oni kolejno przy egzaminie.

§. 7.

Według potrzeby Minister oświecenia ustanawia nadzwyczajnych egzaminatorów na wniosek, podany przez Kolegium profesorów bądź z własnej inicjatywy, bądź w skutek polecenia ministerjalnego.

Egzaminatorowie nadzwyczajni zasiadają przy egzaminach na przemiany ze zwyczajnymi.

§. 8.

Minister oświecenia może do egzaminów delegować komisarzy rządowych, którym służy prawo zadawania pytań.

§. 9.

Do pierwszego (ogólnego) egzaminu rządowego przystępuje się z końcem czwartego lub w ciągu piątego półrocza.

Terminem zwyczajnym tego egzaminu są ostatnie tygodnie półrocza letniego i pierwsze tygodnie półrocza zimowego, terminem nadzwyczajnym zaś ostatni tydzień półrocza zimowego.

W terminie nadzwyczajnym tylko tacy kandydaci mogą być przypuszczeni do egzaminu, których reprobowano przy egzaminie, odbytym w terminie lipcowym lub październikowym, i którym nieznaczono dłuższej zwłoki do powtórzenia egzaminu.

Wyjątkowo przypuści się do ogólnego egzaminu w tym terminie także takich kandydatów, którzy w czasie przepisany zgłosili się do egzaminu w terminie październikowym*) lecz bez własnej winy nie mogli w tym terminie przystąpić do egzaminu. Wszelako tacy kandydaci mają usprawiedliwić przed egzaminem swoją nieobecność w terminie przepisany i upraszać o przypuszczenie

*) Słuchacze tacy muszą mieć już przedtem warunki potrzebne do przystąpienia do tego egzaminu (rozp. z 8. lutego 1894, l. 2138).

do egzaminu w terminie nadzwyczajnym. Na takie wyjątkowe przypuszczenie do egzaminu w terminie nadzwyczajnym może zezwolić tylko Minister oświecenia na wniosek Kolegium profesorów, podany w porozumieniu z Dziekanem dotyczącego Wydziału.

Jeżeli Kolegium profesorów i Dziekan zgodnie się oświadczą przeciw przypuszczeniu, w takim razie odmawia się prośbie kandydata, któremu przeciw takiemu orzeczeniu nie przysługuje prawo rekursu.

Co do sposobów postępowania w razie innych podobnych a wyjątkowych przypuszczeń do egzaminu, mają być odpowiednio zastosowane postanowienia reskryptu ministerjalnego z dnia 31. października 1877. l. 9087 (Dz. rozp. min. nr, 28).

§. 10.

Do zdawania pierwszego egzaminu rządowego kandydat powinien się zgłosić w tej Szkole politechnicznej, w której w owym czasie jest immatrykulowany.

§. 11.

O przypuszczenie do pierwszego egzaminu rządowego kandydat ma wnieść pisemną prośbę do Dziekana swego Wydziału, załączając potrzebne dowody.

Tymi dowodami są:

1. Karta immatrykulacji.
2. Świadczenie egzaminu dojrzałości lub dokument zastępujący miejsce tego świadectwa.

3. Książka legitymacyjna, a względnie dowód, że kandydat przynajmniej przez cztery półrocza był wpisany jako słuchacz zwyczajny Szkoły politechnicznej albo zakładu jej równorzędnego, i że na wszystkie przy pierwszym egzaminie rządowym wyznaczone przedmioty uczęszczał. Kandydat z Wydziału chemiczno - technicznego udowodni nadto, że uczęszczał na wykłady chemii analitycznej i przynajmniej przez dwa półrocza pracował w laboratorium z odpowiednim skutkiem.

Oprócz tego kandydat ma przedłożyć w formie należyte uwierzytelnionej prace rysunkowe i inne, przepisane planem nauk dla dotyczącego Wydziału, a względnie udowodnić, iż sam je wykonał.

Wszystkie powyższe dokumenta należy przedłożyć w oryginale i podczas egzaminu muszą się one znajdować w sali egzaminacyjnej.

§. 12.

Do ogólnych egzaminów rządowych, mających się odbyć w terminie lipcowym, należy się zgłaszać w czasie od 15 maja do 15 czerwca, do egzaminów zaś, mających się odbyć w terminie październikowym, należy się zgłaszać w miesiącu lipcu.

Kandydaci, reprobowani w jednym z powyższych terminów, a którzy chcą być znowu przypuszczeni do pierwszego egzaminu rządowego w terminie nadzwyczajnym, mają wnieść prośbę o to przynajmniej trzy tygodnie przed upływem półrocza zimowego.

§. 13.

Dziekan rozpatruje prośbę i załączniki, a jeżeli nie zachodzą żadne przeszkody co do przypuszczenia do egzaminu, pisze zezwolenie na wniesionem podaniu.

§. 14.

W razie nieznacznych wątpliwości, któreby kandydat mógł niezwłocznie sam usunąć, należy kandydatowi udzielić odpowiednich wskazówek, w przypadkach zaś wątpliwych należy rzecz przedłożyć Kolegium profesorów do rozstrzygnięcia.

Jeżeli Kolegium profesorów odmówi kandydatowi przypuszczenia do pierwszego egzaminu rządowego, wolno kandydatowi odwołać się do Ministerstwa oświecenia.

§. 15.

Po zamknięciu terminu zgłoszeń Dziekan ułoży wykaz abecadowy kandydatów, którzy mają być przypuszczeni do egzaminu.

§. 16.

Dziekani oceniają wspólnie według liczby egzaminatorów, ażali bez znacznego uszczerbku dla wykładów wystarczy ustanowienie jednej komisji, lub też, czy potrzeba będzie ustanowić dwie lub więcej komisji specjalnych jednocześnie egzaminujących, a ewentualnie powołać także egzaminatorów nadzwyczajnych (§. 7).

W ostatnim przypadku Dziekani oznajmiają o tem Kolegium profesorów, celem przedłożenia Ministerstwu odpowiednich w tej mierze wniosków.

Dziekani układają wspólnie liczbę dni egzaminowych, i w wykazie kandydatów dopisują dzień, w którym kandydat ma przystąpić do egzaminu, w razie zaś, jeżeli ustanowiono dwie lub więcej

komisji egzaminacyjnych dopisują także numer komisji, do której każdy z kandydatów ma się zgłosić.

Dziekani ogłaszają pomieniony wykaz na czarnej tablicy, a w razie potrzeby ogłaszają go także w salach wykładowych.

Drugi (zawodowy) egzamin rządowy.

§. 17.

Do odbywania egzaminów zawodowych ustanawia Minister Oświecenia przy każdej Szkole politechnicznej osobne komisje egzaminacyjne dla każdego Wydziału, a to na wniosek Kolegium profesorów.

§. 18.

Komisja składa się z prezesa i stosownie do okoliczności z jednego lub dwu zastępców prezesa (wiceprezesów), tudzież z tylu komisarzy egzaminacyjnych, ilu ich wymaga potrzeba ze względu na liczbę kandydatów i na konieczność częstszej zmiany w zwoływaniu komisji specjalnych.

Prezes, mianowani zastępcy i komisarze egzaminacyjni stanowią komisję główną.

Z pomiędzy nich prezes według własnego zdania ustanawia komisje do poszczególnych aktów egzaminu (komisje specjalne).

§. 19.

Na komisarzy egzaminacyjnych należy wybierać przedewszystkiem profesorów i docentów dotyczącej Szkoły Politechnicznej, tudzież znakomitych mężów zawodowych nie należących do grona Szkoły politechnicznej.

Każdy profesor lub urzędnik, powołany do sprawowania tych czynności, jest obowiązany do ich przyjęcia.

§. 20.

Prezes i jego zastępcy są zarazem egzaminatorami. W razie przeszkody zastępuje prezesa wiceprezes, wiceprezesa zaś najstarszy w służbie z obecnych członków komisji egzaminacyjnej.

§. 21.

Do egzaminu zawodowego można przystąpić dopiero w ostatnich tygodniach ostatniego półrocza, przepisanego planem nauk dla dotyczącego Wydziału.

§. 22.

Egzamina zawodowe nie odbywają się w pewnych terminach, lecz można je zdawać w ciągu całego roku naukowego, z wyjątkiem feryj jesiennych i tych feryj, które wśród roku naukowego przypadają.

§. 23.

Kandydat może zdawać egzamin zawodowy przed jakąkolwiek komisją egzaminacyjną.

Wszelako kandydat reprobowany może powtórzyć egzamin tylko przed komisją tej Szkoły politechnicznej, w której go reprobowano.

§. 24.

O przypuszczenie do drugiego egzaminu rządowego kandydat powinien wnieść pisemną prośbę do prezesa dotyczącej komisji, załączając potrzebne dokumenta.

Dokumentami tymi są:

1. Książka legitymacyjna, a względnie dowód, że kandydat:
 - a) od czasu zdanego z dobrym skutkiem pierwszego egzaminu rządowego był wpisany jako słuchacz zwyczajny Szkoły politechnicznej przez sześć lub przez cztery półrocza, stosownie do tego, czy uczęszczał na Wydział Inżynierji lub Architektury, czy też na Wydział Budownictwa machin lub chemiczno - techniczny;
 - b) uczęszczał na wszystkie dla dotyczącego Wydziału przepisane wykłady.
2. Świadectwo zdanego pierwszego egzaminu rządowego, a względnie certyfikat zastępujący miejsce tego świadectwa (§. 37).
3. Świadectwo postępu z przedmiotów przepisanych §. 5.

Prócz tego kandydat ma przedłożyć należycie uwierzytelnione prace naukowe i inne, a względnie udowodnić, iż sam je wykonał.

Powyzsze dokumenta muszą być przedłożone w oryginale i podczas egzaminu muszą być przystępne komisji.

§. 25.

Prezes wyznacza termin egzaminów w każdym przypadku z osobna.

Prezes ma się jednak zwyczajnie trzymać tego porządku, w jakim kandydaci zgłaszali się do egzaminu.

§. 26.

Jeżeli prezes odmówi kandydatowi przypuszczenia do drugiego egzaminu rządowego, natenczas kandydatowi przysługuje prawo odwołania się do Ministerstwa oświecenia.

§. 27.

Egzamin zawodowy składa się z egzaminu praktycznego i teoretycznego. Pierwszy powinien się odbyć przed drugim.

Przy egzaminie praktycznym, kandydaci Wydziału Inżynieryi, Architektury i Budownictwa machin mają wypracować elaborat na zadany temat; na Wydziale chemiczno-technicznym zaś mają wykonać pracę chemiczno-techniczną.

Tematy przy egzaminie praktycznym należy tak wybierać, aby kandydatom podać sposobność do okazania biegłości we wszystkich głównych przedmiotach egzaminu.

Tematy, mające być zadane, układa komisja egzaminacyjna, przeznaczając oraz egzaminatora, pod którego nadzorem kandydat ma wypracować elaborat.

Wypracowanie elaboratu ma być uskutecznione w lokalnościach Szkoły politechnicznej i w czasie nie przekraczającym ośmiu dni.

Jeżeli kandydat przy egzaminie praktycznym odpowiedział wymaganiom prawnym, o czym orzeka komisja, natenczas przypuści się go do egzaminu teoretycznego. Jeżeli zaś kandydat nie uczynił zadość tym wymaganiom, w takim razie ma ponownie przystąpić do egzaminu praktycznego w terminie, który mu komisja wyznaczy.

§. 28.

Przy drugim egzaminie rządowym można uwzględnić przedłożone świadectwa egzaminów kursowych, jeżeli świadectwa zawierają postęp „dobry“ lub lepszy.

Atoli egzamin praktyczny należy zdawać w całym zakresie a tylko egzamin teoretyczny może być skrócony na zasadzie dobrych świadectw z egzaminów kursowych.

Przepisy wspólne odnoszące się do obudwu egzaminów rządowych.

§. 29.

Każdy kandydat jest obowiązany stawić się do egzaminu tego dnia, który mu wyznaczono. Jeżeli zaś nie przybędzie na termin, poniesie wynikającą stąd szkodę.

Wszyscy kandydaci, którym ten sam dzień wyznaczono do zdawania egzaminu, powinni dnia tego przybyć przed rozpoczęciem egzaminu i pozostać aż do jego ukończenia.

§. 30.

Zamiana dni egzaminowych pomiędzy dwoma lub kilkoma kandydatami może nastąpić tylko za zezwoleniem przewodniczącego (Dziekana, Prezesa), atoli w razie ustanowienia dwu komisji specjalnych może być zamiana dozwolona tylko pod tym warunkiem, jeżeli to nie pociąga za sobą także zmiany oddziału komisji, przeznaczonego poprzód dla kandydatów.

§. 31.

Egzamina z poszczególnych przedmiotów odbywają się ustnie, a stosownie do przedmiotu także piśmiennie (graficznie) pod nadzorem. Przy egzaminie piśmiennym (graficznym) komisja egzaminacyjna ma prawo uwzględnić odpowiednio także przedłożone elaboraty z czasu studyów kandydata, z zachowaniem jednak wszelkich ostrożności przeciw podsuwaniu obcej pracy. Podczas trwania egzaminu ustnego mają być obecni przewodniczący tudzież większość egzaminatorów.

Równocześnie można egzaminować tylko dwu kandydatów.

Egzamin ustny z jednego przedmiotu może trwać najdłużej godzinę.

§. 32.

Egzamina ustne odbywają się publicznie. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej powinni zarządzić co należy, aby zapobiec naruszeniu spokoju i porządku, coby uchybiało godności i ważności aktu, lub niekorzystnie wpływało na swobodę umysłu kandydatów. Przewodniczący powinni wydalić naruszającego spokój, a w razie potrzeby zarządzić nawet opuszczenie sali, w której się egzamin odbywa.

§. 33.

Przy obradach i głosowaniu komisji nad wynikiem odbytego egzaminu jawność jest wykluczona.

Komisja rozstrząsa naprzód całkowity wynik egzaminu, a po objawieniu zdania przez każdego z egzaminatorów, czy egzamin ze swego przedmiotu uznaje za zdany, czy też nie, komisja orzeka, czy kandydat jest aprobowany, czy reprobowany.

Żaden egzamin rządowy nie może być uważany za zdany, przy którym kandydat choćby z jednego przedmiotu (§. 34.) nie odpowiedział wymaganiom prawnym. Jeżeli kandydat nie odpowie z kilku przedmiotów, komisja orzeka głosowaniem o terminie, przed upływem którego kandydat nie może być przypuszczony do powtórzenia egzaminu rządowego.

Wynik egzaminu z poszczególnych nauk oznacza się notami: „celujący“, „bardzo dobry“, „dobry“, „dostateczny“, i „niedostateczny“, który to wynik egzaminator zapisuje w osobnym protokole, przyczem także uwzględnia się odpowiedź na pytania, zadawane przez przewodniczącego lub komisarza rządowego (§. 8).

Na zasadzie oceny wyników egzaminu z poszczególnych przedmiotów, komisja orzeka ostateczną notę, czy kandydat okazał się przez zdany egzamin jako „uzdolniony“, czy też „znamienicie uzdolniony“, i przytem uwzględnia się także noty, uzyskane przy egzaminach kursowych.

§. 34.

Jeżeli kandydat tylko w jednym przedmiocie nie odpowiedział wymaganiom prawnym, wówczas może być przypuszczony do poprawienia niezdanego egzaminu z tego przedmiotu po upływie terminu dwumiesięcznego.

Jeżeli przy tym egzaminie otrzyma znowu notę „niedostateczną“, może być ponownie przypuszczony do poprawienia egzaminu po upływie czterech miesięcy.

Każdy taki egzamin poprawczy musi się odbywać w ustawicznej obecności przewodniczącego dotyczącej komisji egzaminacyjnej, a w razie interwencji komisarza rządowego przy pierwszym egzaminie (§. 8.), także w obecności tego komisarza.

§. 35.

Jeżeli kandydat z kilku przedmiotów nie odpowiedział wymaganiom prawnym, natenczas może być przypuszczony tylko do powtórzenia całego egzaminu, którego termin oznaczy komisja.

Termin powtórzenia niezdanego w lipcu lub październiku ogólnego egzaminu rządowego może byćznaczony albo na najbliższy termin nadzwyczajny (koniec półrocza zimowego) albo na najbliższy termin lipcowy; termin zaś powtórzenia niezdanego w terminie nadzwyczajnym (koniec półrocza zimowego) pierwszego egzaminu rządowego może byćznaczony albo w najbliższym terminie zwyczajnym, lub też w najbliższym terminie nadzwyczajnym.

Jeżeli kandydat także przy tem powtórzeniu chociażby w jednym przedmiocie nie odpowiedział wymaganiom prawnym, to również może być przypuszczony tylko do ponownego powtórzenia całego egzaminu.

§. 36.

Jeżeli kandydata reprobowano na cały rok przy pierwszym egzaminie rządowym, w takim razie wolno komisji wskazać te przedmioty, na których wykład lub ćwiczenia kandydat ma uczyć się w ciągu roku.

§. 37.

Ostateczny wynik egzaminu ogłasza się publicznie natychmiast po ukończeniu obrad, zapisuje się go w książce legitymacyjnej kandydata i stwierdza pieczęcią akademicką, a w razie reprobowania kandydata dopisuje się także termin powtórzenia niezdanego egzaminu i inne na reprobowanego nałożone warunki przypuszczenia do ponownego egzaminu.

Po zdaniu z pomyślnym skutkiem egzaminów wydaje się świadectwo egzaminów rządowych. Jeżeli komisya uwolniła kandydata zupełnie albo z wyjątkiem jednego przedmiotu od pierwszego egzaminu rządowego (§. 4.) w takim razie zamiast świadectwa z tego egzaminu wydaje się kandydatowi certyfikat, stwierdzający tę okoliczność.

§. 38.

Świadectwo egzaminu rządowego jak również certyfikaty, zastępujące świadectwo pierwszego egzaminu rządowego, mają zawierać, oprócz rodowodu kandydata i skreślenia toku odbytych nauk, tudzież w razie zdania egzaminu, daty tego egzaminu, także noty egzaminów kursowych, jakie kandydatowi zostały policzone, jak również te noty, które kandydat uzyskał z reszty przedmiotów egzaminu; w świadectwie egzaminu zawodowego ma być uwidoczny

także wynik egzaminu praktycznego, a obadwa świadectwa muszą zawierać notę ostateczną.

Świadectwa odbytych egzaminów wydaje się jedynie w tym języku, jaki jest wykładowym w dotyczącej Szkole politechnicznej.

§. 39.

Jeżeli słuchacz przed zdaniem pierwszym egzaminem rządowym uczęszczał na wykłady lub ćwiczenia, które planem nauk dla dotyczącego Wydziału należą do kursów wyższych niż czwartego, natenczas te przedmioty (wyjąwszy przypadek przewidziany dla chemików w §. 11. punkt 3.) mogą mu być tylko w takim razie policzone dla przypuszczenia go do drugiego egzaminu rządowego, jeżeli w najbliższym terminie nadzwyczajnym zdał pierwszy egzamin rządowy z pomyślnym skutkiem.

§. 40.

Przeciwko orzeczeniu komisji względem wyznaczenia terminu do powtórzenia egzaminu rządowego nie ma rekursu.

§. 41.

Jeżeli ktoś podstępem uzyskał przypuszczenie do egzaminu rządowego, a w szczególności, jeżeli reprobowany kandydat podstępnym sposobem wyłudził przypuszczenie do powtórzenia egzaminu przed terminem przepisany lub przed inną, a nie kompetentną komisją, albo w ogóle obszedł niniejsze przepisy, natenczas nie tylko uważa się za nieważny taki egzamin, choćby z pomyślnym skutkiem zdany, lecz pominąwszy skutki, wypływające z ustaw karnych, kandydat, jeżeli jest jeszcze akademikiem, może być wykluczony ze wszystkich Szkół politechnicznych na pewien czas lub na zawsze.

§. 42.

Każdy kandydat zgłaszający się do egzaminu, jest obowiązany przed przystąpieniem do egzaminu zapłacić takse, którą się ustanawia w wysokości dziesięciu zł. w. a. za każdy ogólny egzamin rządowy, w wysokości zaś dwudziestu zł. w. a. za każdy egzamin zawodowy.

Takse i kwotę na stempel świadectwa opłaca się przy pierwszym egzaminie rządowym na ręce Dziekana, przy drugim egzaminie rządowym na ręce prezesa komisji egzaminacyjnej za odpowiedzialnym pokwitowaniem. Do zapłacenia całej taksy są obowiąz-

znani także i ci słuchacze, którzy na zasadzie pomyslnych egzaminów kursowych zostali częściowo lub w całości uwolnieni od egzaminów rządowych.

§. 43.

Kto na 24 godzin przed terminem egzaminowym nie zapłaci taksy lub się nie wykaże należącym się mu uwolnieniem od taksy, ten nie będzie przypuszczony do egzaminu.

§. 44.

Każdy słuchacz zwyczajny Szkoły politechnicznej, uwolniony od opłaty całego lub połowy czesnego w tem półroczu, w którym przystępuje do egzaminu rządowego, uzyskuje temsamem także uwolnione od całej lub od połowy taksy egzaminowej.

U słuchaczy, przystępujących do egzaminu w pierwszych czterech tygodniach półroczu, uwzględnia się w tej mierze także uwolnienie od opłaty czesnego, uzyskane w poprzedniem półroczu.

Słuchacz, uwolniony od opłaty czesnego w ostatniem półroczu swoich studyów akademickich, zyskuje zarazem uwolnienie od taksy za egzamin zawodowy, jeżeli do niego przystępuje w ciągu następnego roku naukowego.

Za egzamin zawodowy w późniejszym czasie zdawany opłaca się bezwzględnie należne taksy.

§. 45.

Wszelkie z jakiegokolwiek tytułu uzyskane uwolnienie od taksy traci ważność przy powtórzeniu egzaminów.

§. 46.

Z końcem każdego półroczu rozdziela się taksy w równych częściach pomiędzy egzaminatorów; atoli przewodniczący i ten profesor, który kieruje egzaminem praktycznym, biorą po dwie części.

B. Egzamina kursowe.

§. 47.

Istniejące egzamina kursowe celem uzyskania świadectwa z poszczególnych przedmiotów odbywają się publicznie pod nadzorem Dziekana tego Wydziału, na który egzaminand uczęszcza.

W razie przeszkody zastępuje Dziekana w czynności nadzorowania zastępcą jego (Prodziekan).

§. 48.

Pomienione egzamina mają się odbywać zaraz po ukończeniu wykładów. Wyjątkowo można za zezwoleniem Rektora zdawać te egzamina z początkiem następnego roku naukowego po koniec października, za opłatą taksy w kwocie pięciu zł. w. a.

Do tego samego terminu i po dopełnieniu wymienionych wyżej warunków egzamin niezdany może być raz powtórzony*).

*) C. k. Ministerstwo W. i O. zarządziło rozporządzeniem z dnia 17. czerwca 1885. l. 3483 co następuje:

Podania o przypuszczenie do zaległych egzaminów z tych przedmiotów, które w bezpośrednim upłynionem półroczu były słuchane, będą załatwiane przez Rektora.

Tak te podania jak też podania ministeryalne o przypuszczenie do zaległych egzaminów, do których powyższy warunek nie odnosi się, mają być wniesione najpóźniej 14. października lub w ciągu stycznia, stosownie do tego, czy słuchacz chce przystąpić do egzaminu w zimowym czy też w letnim półroczu. Po upływie wyznaczonych terminów takie podania nie będą przyjmowane.

Egzamina mają się w ogóle odbywać w najbliższym terminie egzaminów kursowych (po koniec października, po koniec lutego, lub po koniec lipca).

Nadto c. k. Ministerstwo postanowiło reskryptem z dnia 29. marca 1888. p. l. 5855. nie zezwalać na przypuszczenie do zaległych egzaminów z tych przedmiotów, na które słuchacz uczęszczał dawniej niż przed rokiem, a których znajomość nie jest wymaganą przed przystąpieniem do drugiego egzaminu rządowego.

Względem taks za egzamina zaległe zatwierdził JE. p. Minister W. i O. reskryptem z d. 4. lipca 1891. l. 10.747 następującą uchwałę Kolegium profesorów:

1. Wszelkie podania o egzamina zaległe mają być wnoszone u Dziekana odpowiedniego Wydziału, a taksa egzaminacyjna ma być opłacona na ręce Dziekana przy wnoszeniu podania.

2. Złożona taksa egzaminacyjna może być zwrócona, jeżeli egzaminand usprawiedliwi odstąpienie od egzaminu powodami przez Dziekana za ważne uznany, najpóźniej na 24 godzin przed ostatnim dla egzaminów zaległych oznaczonym terminem, t. j. przed 31. października, względnie 28. lutym lub 31. lipca.

Jeśli kandydat do egzaminu złożonej taksy egzaminacyjnej u Dziekana w powyżej oznaczonym terminie nie podniesie, należy ją uważać za przepadłą.

3. Taksy przepadłe składają Dziekani u Rektora, a Kolegium profesorów przeznaczać je będzie corocznie bądź na premie, bądź na zapomogi przy ekskursjach, bądź na inne cele pokrewne dla słuchaczy Szkoły politechnicznej.

§. 49

Przy ocenieniu wyniku egzaminu służą za miarę nie tylko postępy okazane przy ustnym lub pismienym egzaminie, ale także postępy udowodnione pracami w salach konstrukcyjnych i laboratoriach, tudzież uwierzytelnione pracami domowymi. Ze wszystkich przedmiotów, które nie ograniczają się na same ćwiczenia, należy przedsięwziąć ustny egzamin dla ocenienia postępu, a wynik egzaminu uwidocznić w świadectwie.

Postęp wyraża się notami: „celujący“, „bardzo dobry“, „dobry“, „dostateczny“ i „niedostateczny“.

§. 50.

Z przedmiotów drugiego egzaminu rządowego w każdym Wydziale (§. 3) nikt nie może zdawać egzaminów kursowych, dopóki nie zda pierwszego egzaminu rządowego lub egzaminów kursowych z poszczególnych przedmiotów pierwszego egzaminu rządowego, a to z postępowaniem przynajmniej dostatecznym.

Kto chce być przypuszczony do egzaminu kursowego z końcowych przedmiotów na każdym Wydziale t. j. z budownictwa dróg i robót wodnych, budownictwa mostów i kolei żelaznych, architektury, teorii machin, budownictwa machin, chemii analitycznej, technologii chemicznej i chemii rolniczej, musi się prócz tego wykazać potwierdzeniem frekwencji ze wszystkich nauk będących przedmiotami drugiego egzaminu rządowego w dotyczącym Wydziale *).

§. 51.

W absolutoryach wypisuje się poszczególne nauki w takim samym porządku, w jakim umieszczone są w planie nauk odpowiednich Wydziałów; w rubryce „Postęp“ należy w każdym razie umieścić uzyskaną notę postępu; jeżeli zaś słuchacz nie zdawał egzaminów, uwidocznić to wyraźnie w tejże rubryce słowami „Nieudowodniony“.

*) Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa W. i O. z dnia 12. lutego 1879, l. 905, zezwolono na przypuszczenie do egzaminu kursowego z któregokolwiek z przedmiotów końcowych wymienionych w drugim ustępie tego paragrafu, jeżeli się słuchacz wykaże potwierdzeniem frekwencji tylko z tych nauk, które podług planu nauk dotyczącego Wydziału ten przedmiot wyprzedzają lub na ten sam rok przypadają.

Prócz tego należy po przedmiotach czwartego półrocza w sposób wyrazisty umieścić uwagę w drukowanych blankietach, z którejby powzięć było można, czy abiturjent zdawał, czy nie, pierwszy egzamin rządowy, lub równoważne egzamina kursowe.

Na podstawie Najwyższego postanowienia z dnia 9. lipca 1889, Jego Excelencya P. Minister Wyznań i Oświecenia rozporządził re-skryptem z dnia 15. lipca 1889. p. l. 14 328, ażeby słuchaczy c. k. Szkoły politechnicznej, sposobiących się do wstąpienia do Akademii górniczej, przypuszczano do egzaminów kursowych z ominięciem warunków, zawartych w §. 50. przepisów egzaminacyjnych z d. 12. lipca 1878., a to z tych przedmiotów, z których muszą przedłożyć świadectwa, celem uzyskania przyjęcia do szkół zawodowych Akademij górniczych w Leoben i Przybramie.

Dla zapobieżenia zaś możebnym nadużyciom z świadectwami, mającemi się wydawać słuchaczom przygotowawczego kursu górniczego, każde świadectwo, wydane z ominięciem postanowień §. 50. przepisów egzaminacyjnych, będzie opatrzone następującą uwagą:

„Niniejsze świadectwo wydano panu... w celu ewentualnego przyjęcia go jako słuchacza zwyczajnego do szkół zawodowych Akademij górniczych w Leoben i Przybramie; to świadectwo jest przeto ważne tylko na cel powyższy“.

WYCIĄG

ROZPORZĄDZENIA MINISTRA WYZNAŃ I OŚWIECENIA

z dnia 12. kwietnia 1889.

tyczącego się ulg przyznanych słuchaczom szkół wyższych, którzy odbywają czynną służbę jako jednorocznicy ochotnicy.

Według §. 25. ustawy o służbie wojskowej z dnia 11. kwietnia 1889, czas czynnej służby jednorocznych ochotników, poświęcony jest wyłącznie wojskowemu wykształceniu. Wpis w szkołach wyższych przy równoczesnem odbywaniu czynnej służby nie będzie tedy na przyszłość dozwolony.

Aby więc słuchaczom, odbywającym czynną służbę przed ukończeniem studyów poczynić ulgi, o ile to się da pogodzić z ogólnemi zasadami regulaminu studyów i wspólnym celem ostatecznym równomiernego naukowego wykształcenia, postanawiam na mocy upoważnienia, udzielonego Najwyższem postanowieniem z dnia 26. marca 1889 co następuje:

I. *Co do immatrykulacyi.*

§. 1. Postanowienie §. 6. lit. c) ogólnego regulaminu studyów uniwersyteckich z dnia 1. października 1850. (Dz. p. p. l. 370) wedle którego immatrykulacya na jednym z Wydziałów dotąd jest ważną, dopóki słuchacz nie przerwie swych studyów na czas dłuższy jak jedno półroczcie, rozszerza się dla jednorocznych ochotników, odbywających służbę czynną w czasie studyów w tym kierunku, że immatrykulacya ważną pozostaje przez cały pierwszy rok służby czynnej.

Wspomnianym immatrykulowanym, wszelako nie wpisanym uczniom przysługują w tym czasie, bez względu na ich stosunek wojskowy, wszystkie prawa i obowiązki obywateli akademickich, o ile uzyskanie tych praw nie jest zależnem od zapisania się na

pojedyńcze przedmioty. Rok ten jednak w przepisany czas studyów wliczony nie będzie.

§. 2. Aby i ci słuchacze, którzy swą jednoroczną służbę czynną bezpośrednio po złożeniu z dobrym skutkiem egzaminu dojrzałości odbywają zarówno ze słuchaczami w §. 1. wymienionymi, w ciągu roku czynnej służby korzystać mogli z praw i obowiązków obywateli akademickich, pozwala się im uzyskać immatrykulację na jednym z Uniwersytetów bez równoczesnego wpisu na poszczególne przedmioty.

Immatrykulacja taka ważną będzie podczas pierwszego roku służby czynnej.

§. 3. Wydane powyżej dla słuchaczy Uniwersytetu postanowienia, stosowane będą odpowiednio do słuchaczy Szkół politechnicznych, tudzież wyższej Szkoły agronomicznej.

W szczególności zatem uważani być mają zwyczajni słuchacze tych szkół, odbywający w ciągu naukowego czasokresu czynną służbę jako jednorocznicy ochotnicy, w pierwszym roku czynnej służby za immatrykulowanych słuchaczy zwyczajnych swojej szkoły.

Nadto słuchaczom, którzy czynną służbę jako jednorocznicy ochotnicy odbywają w bezpośrednio następującym roku po złożonym z dobrym skutkiem egzaminie dojrzałości, wolno będzie uzyskać immatrykulacją na zwyczajnych słuchaczy jednej z tych szkół wyższych, bez zapisania się na poszczególne przedmioty.

Tacy słuchacze nie mają za ów rok opłacać czesnego.

III. *Co do stypendyów, uwolnienia od czesnego, i taks egzaminacyjnych.*

§. 5. Immatrykulowani w wyższych szkołach jednorocznicy ochotnicy pozostają podczas pierwszego roku służby czynnej w używaniu nadanych im w celu studyów w tych szkołach stypendyów.

Wypłata zapadłych rat stypendyjnych nastąpi za kwitami, potwierdzonymi najprzód przez przełożoną władzę wojskową stypendyata, a następnie przez władzę akademicką w sposób dotychczas przepisany.

§. 6. Odbywanie jednorocznej służby czynnej przez zwyczajnych immatrykulowanych słuchaczy szkół wyższych, nie stoi na przeszkodzie nadaniu im stypendyów.

§. 7. Ci jednorocznicy ochotnicy, którzy w myśl §. 25. Ustawy z 11. kwietnia 1889, drugi rok czynnie służyć mają, mogą w pierwszych czterech tygodniach drugiego roku służby, wnieść do władzy

akademickiej poświadczoną przez przełożoną władzę wojskową prośbę o wstrzymanie dalszego nadania posiadanego przez nich stypendyum, która tę prośbę wraz ze swą opinią ma przedłożyć władzy fundacją zawiadującej.

Jeżeli taki słuchacz po ukończeniu drugiego roku służby studia swe bezpośrednio kontynuować będzie, zaasygnowaniem mu zostanie z rozpoczęciem roku szkolnego stypendyum napowrót, o ile prośbie jego o wstrzymanie stało się zadosyć.

§. 8. Tym stypendyatom, którzy służbę czynną jako jednoroczni ochotnicy dopiero po ukończeniu studiów odbywają, zastrzeżeniem zostaje prawo poboru jednorocznej kwoty ich stypendyum na wypadek złożenia egzaminów ścisłych, względnie egzaminu nauczycielskiego dla gimnazyów i szkół realnych, w sposób dotychczas przepisany. Termina w tym celu postanowione liczyć się mają od czasu ukończenia służby czynnej.

§. 9. Postanowienia zawarte w §§. 5. do 8. mają być zastosowane tylko o tyle, o ile nie sprzeciwiają się zarządzeniom fundacyjnym.

§. 10. Zresztą zatrzymują swą moc przepisy obowiązujące co do udzielania, dalszego pobierania i odbierania stypendyów, także co do jednorocznych ochotników z tem, że co do tych dowodów, które się otrzymuje na podstawie faktycznego oddawania się naukom (świadczenia z egzaminów i kolokwiów), należy brać pod rozwagę nie ten czas, w ciągu którego stypendyat albo ubiegający się o stypendyum służbę czynną odbywał, lecz okres czasu służbę wojskową bezpośrednio poprzedzający.

§. 11. Co do uwolnienia od chesnego, względnie opłat naukowych i taks egzaminacyjnych, zastosować należy pod względem wymaganych dowodów pobierania nauki odnośnie postanowienia paragrafu 10.

IV. Co do egzaminów, a mianowicie co do c) egzaminów nauczycielskich dla gimnazyów i szkół realnych.

§. 17. Ci kandydaci stanu nauczycielskiego, którzy odbyli służbę czynną jako jednoroczni ochotnicy, mogą już z początku siódmego półrocza studiów w szkole wyższej, przepisanych w artykule II. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 7. lutego 1884. (Dz. u. p. l. 26) dotyczącego egzaminów na nauczycieli gimnazyów i szkół realnych, upraszać doręczenie im tematu do wypracowania domowego, jeżeli odpowiedzieli zresztą warunkom powołanego wyżej rozporządzenia

ministeryalnego co do egzaminów na nauczycieli gimnazyów i szkół realnych

Atoli do egzaminu klauzurowego i ustnego będą tacy kandydaci stanu nauczycielskiego przypuszczeni dopiero po ukończeniu studyów przepisanych rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 7. lutego 1884. (Dz. u. p. l. 26).

d) egzaminów kursowych i egzaminów rządowych w wyższych szkołach technicznych i wyższej szkole agronomicznej.

§. 18. Z immatrykulowanymi uczniami zwyczajnymi wyższych szkół technicznych i wyższej szkoły agronomicznej, którzy bezpośrednio po dopełnieniu obowiązku czynnej służby jako jednoroczni ochotnicy odbywają dalej nauki prawidłowo, postępować należy pod względem przypuszczania ich do zaległych egzaminów kursowych i rządowych, jak gdyby w ich studyach przerwa wcale nie zachodziła.

§. 19. Tych słuchaczy, którzy bezpośrednio po odbyciu czynnej służby chcą zdawać pierwszy egzamin rządowy, ma przypuścić do egzaminu przewodniczący komisji I. egzaminu rządowego w terminie październikowym; zaś słuchaczy szkół politechnicznych, którzy się zgłosili w tym celu w czasie od dnia 1. do 8. października, w następnym terminie lutowym.

§. 20. Gdy jednoroczni ochotnicy, którzy odbyli służbę czynną, proszą o przypuszczenie do drugiego egzaminu rządowego, a warunkiem przychylenia się do tej prośby jest uzyskanie dyspensy odstępu między pierwszym a drugim egzaminem rządowym, przepisanego w §. 24. ustęp 1. a) rozporządzenia z dnia 12. lipca 1878 r. (Dz. u. p. Nr. 94), a względnie w §. 11., ustęp 1. rozp. z dnia 8. grudnia 1881, (Dz. u. p. Nr. 1. z r. 1882) i w §. 10., ustęp 1. rozp. z dnia 20. sierpnia 1884 (Dz. u. p. Nr. 145) — to prośby te w każdym wypadku ma prezes komisji z odpowiednim wnioskiem przedkładać Ministerstwu do rozstrzygnięcia.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ i OŚWIECENIA

z dnia 2. sierpnia 1889.

dotyczące dowodów odbywania wojskowej służby prezencyjnej, jakie przez słuchaczy wyższych zakładów naukowych ze względu na przepis §. 25. Ustawy z 11. kwietnia 1889. (Dz. u. p. Nr. 41.) przedkładane być winne.

§. 1. Wedle §. 25. Ustawy z 11. kwietnia 1889 (Dz. u. p. Nr. 41.) czas służby czynnej jednorocznych ochotników jest wyłącznie poświęcony wojskowemu wykształceniu. Władzom akademickim nie wolno zatem w żadnym razie zezwolić na wpis jednorocznych ochotników, a uzyskany z naruszeniem niniejszego zarządzenia wpis ma być, pominiawszy dyscyplinarne dochodzenie, traktowany jako nieważny, tak że odnośne półrocze do wymaganego czasu studyów nie będzie wliczane. Gdyby zaś to się stało przy dopuszczeniu do egzaminu, natenczas wynik takowego ma być uznany za nieważny a wydane odnośne świadectwo winno być cofnięte.

§. 2. Każdy słuchacz wyższego zakładu naukowego żądający wydania absolutoryum, albo wedle istniejących przepisów, dopuszczenia przed otrzymaniem absolutoryum, do składania teoretycznych państwowych egzaminów na Wydziałach prawa i umiejętności politycznych, egzaminów ścisłych, egzaminów na nauczycieli szkół gimnazjalnych lub realnych, egzaminów promocyjnych, państwowych lub celem uzyskania dyplomu w wyższych szkołach technicznych, albo w wyższej szkole agronomicznej, winien udowodnić, że wymagany czas studyów w odnośnym wyższym zakładzie naukowym odbył bez kumulacyi z wojskową służbą prezencyjną:

Mianowicie obowiązany jest wykazać:

1. przez poświadczenie w myśl §. 3. lit. a) niniejszego rozporządzenia, że do związku armii (wojennej marynarki) lub obrony krajowej nie należy, albo:

2. przedkładając paszport wojskowy lub poświadczenie w myśl §. 3. lit. *b*), że służby prezencyjnej jako jednoroczny ochotnik jeszcze nie rozpoczął, albo:

3. przez poświadczenie w myśl §. 3. lit. *c*) lub *d*), że służbę prezencyjną jako jednoroczny ochotnik odbył w czasie nie przypadającym na czas studyów, z którego odbycia ma się wykazać, albo

4. przez poświadczenie w myśl §. 3. lit. *e*), że będąc asentorowany na trzy lata, w czasie, w którym był jako słuchacz wyższego naukowego zakładu immatrykulowany, a o którego policzenie właśnie chodzi, nie zostawał w służbie wojskowej, lub że przynajmniej pozostawał w takiej, która policzenia danego półroczna nie wyklucza.

Wymienione *sub* 1 i 2 poświadczenia wówczas tylko przepisany dowód stanowiąc mogą, jeżeli ze względu na datę ich wydania jest rzeczą niewątpliwą, iż rozpoczęcie służby prezencyjnej nie mogło mieć miejsca w międzyczasie lub przynajmniej, że mogło nastąpić wtedy dopiero, gdy warunkom do wydania absolutorium lub przypuszczenia do egzaminu stało się zadość.

§. 3. Celem przeprowadzenia niniejszych zarządzeń, starającym się o immatrykulację w wyższych zakładach naukowych lub już immatrykulowanym słuchaczom, mają być wedle §. 28. części drugiej przepisów wojskowych wydawane następujące poświadczenia:

a) starającym się o immatrykulację w wyższym zakładzie naukowym lub już immatrykulowanym słuchaczom, którzy do związku armii (wojennej marynarki) lub do obrony krajowej nie należą, mają na ich żądanie właściwe władze polityczne wystawiać poświadczenia, w których winno być także nadmienione, dlaczego ci słuchacze do armii (wojennej marynarki) względnie do obrony krajowej nie należą.

Poświadczenie takie i na później jest ważne, jeżeli niezmienny stan rzeczy lub nowo zaszłe zmiany zostaną na niem stwierdzone.

b) Chcącym się immatrykulować w wyższym zakładzie naukowym lub już immatrykulowanym a jeszcze nie zaciągniętym jednorocznym ochotnikiem, mają na ich żądanie właściwe powiatowe komendy uzupełniające poświadczyć termin, od którego mają rozpocząć służbę prezencyjną, ewentualnie termin, do którego odroczenie prezencyjnej służby zostało im przyzwolone. Zaciągniętym już jednorocznym ochotnikom, którzy służby prezencyjnej jeszcze nie rozpoczęli, wydawać będzie takie poświad-

czenia — gdyby swego paszportu wojskowego z jakichkolwiek względów nie mieli w rękę — ich właściwa komenda. Wszelka zmiana terminu do rozpoczęcia służby prezencyjnej ma, być w paszporcie wojskowym uwidocznioma w dodatkach do adnotacji osobistych.

- c) Immatrykulowanym w wyższych zakładach naukowych a już pełniącym służbę prezencyjną jednorocznym ochotnikom ma na ich żądanie komenda korpusu (oddziału, zakładu) poświadczać termin ich wstąpienia do służby prezencyjnej i wystąpienia z tejże.
- d) Immatrykulowanym w wyższych zakładach naukowych słuchaczom, którzy służbę prezencyjną już odbyli, ma na ich żądanie właściwa ich komenda wydawać o tem poświadczenia, z którychby można było także powziąć wiadomość o terminie wejścia do służby prezencyjnej i wystąpieniu z tejże.
- e) Nieobjętym w powyższych ustępach lit. a) do d) słuchaczom wyższych zakładów naukowych, ale którzy faktycznie w obowiązkowym wojskowo-służbowym stosunku się znajdują, ma na ich żądanie komenda korpusu (oddziału, zakładu) wydawać poświadczenia, że w czasie, za który poświadczenia w celu legitymacji przed władzami naukowymi żądają, w służbie wojskowej nie zostawali, albo, w razie przeciwnym, jakiego rodzaju była ich wojskowa służba i jak długo trwała.

§ 4. Stosownie do artykułu III. punkt 4., ustęp 2., Ustawy z 11. kwietnia 1889 (Dz. u. p. Nr 41), postanowienie §. 1. niniejszego rozporządzenia nie odnosi się do tych uczniów, którzy z początkiem wejścia w życie tej Ustawy służbę prezencyjną jako jednorocznicy ochotnicy już rozpoczęli albo już ją ukończyli: natomiast do tych jednorocznych ochotników medyków, którym wejście do półrocznej służby prezencyjnej w stanie żołnierskim w kwietniu 1889 zostało dozwolone (IV. 6. rozp. c. k. Minist. Obrony kraj. z 18 kwietnia 1889. Dz. u. p. Nr. 48), powyższe postanowienia stosują się w zupełności.

PRZEPISY DOTYCZĄCE STYPENDYÓW.

(Rozporz. c. k. Min. wyz. i ośw. z dnia 20. maja 1882 r.)

W celu utrzymania należytej ewidencji i zapobieżenia możliwym pomyłkom przy nadawaniu stypendyów zarządza się, aby ci immatrykulowani słuchacze, pobierający stypendya, którym w myśl istniejących przepisów (rozp. z d. 12. kwietnia 1889. dz. u. p. Nr. 46) przysłuża prawo pobierania stypendyum podczas pierwszego roku ochotniczej służby wojskowej, zgłosili bezzwłocznie do Rektoratu rozpoczęcie tej służby wojskowej, i przedłożyli odnośne potwierdzenie przełożonej władzy wojskowej (Truppen-Commando), jakoteż dekret stypendyjny.

Podobne zgłoszenia połączone z prośbą o zatrzymanie stypendyum, mają wnieść tacy słuchacze pobierający stypendyum, którzy dopiero po ukończeniu studyów służbę ochotniczą odbyć zamierzają a chcą zatrzymać stypendyum w celu złożenia ścisłych egzaminów lub egzaminów na nauczycieli szkół średnich (§. 38. rozporz. z dn. 12. kwietnia 1889).

Immatrykulowani słuchacze ubiegający się o stypendya w czasie odbywania jednorocznej służby wojskowej, mają o tem w podaniu wyraźnie nadmienić i dołączyć do podania potwierdzenie odnośnej władzy wojskowej, że rzeczywiście odbywają czynną służbę.

SPIS WYKŁADÓW.

I. Nauki matematyczne.

I. Matematyka kurs I.

Profesor: **Dr. Władysław Zajęzkowski.**

(Tygodniowo 6 godzin wykładu w obudwu półroczach).

I. Zasady analizy wyższej. *a)* Wstęp do analizy: Teorya działań. Szeregi i iloczyny nieskończone. Równania algebraiczne. Wyznaczniki i sposoby rugowania. Ilości zmienne i ich funkcyje. *b)* Rachunek różniczkowy: Różniczki i pochodne funkcyi jednej i wielu zmiennych. Wzór Taylora i Maclaurin'a Symbole nieoznaczone. Maxima i minima. Styczność i krzywizna krzywych płaskich i przestrzennych. Styczność powierzchni. *c)* Rachunek całkowy: Całki określone i nieokreślone. Sposoby całkowania. Całki funkcyi algebraicznych i przestępnych. Przybliżone metody obliczania całek. Całki wielokrotne. Rektyfikacya i kwadratura linii krzywych. Kwadratura i kubatura powierzchni.

II. Geometrya analityczna. *a)* Układy spólrzędnych na płaszczyźnie i w przestrzeni. Wzory trygonometrii płaskiej i sferycznej. Punkt, prosta i płaszczyzna. Miejsca geometryczne. *b)* Spólrzędne jednorodne. Stosunek podwójnego podziału i inwolucya. Teorya krzywych i powierzchni drugiego stopnia.

2. Repetytorium matematyki elementarnej.

Profesor: **Dr. Władysław Zajączkowski.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Powtórzenie i uzupełnienie ważniejszych ustępów elementarnej matematyki.

3. Matematyka kurs II.

Profesor: **Dr. Placyd Dziwiński.**

(Tygodniowo 6 godzin wykładu w obudwu półroczach).

1. *Analiza wyższa.* *a)* Teoria całek określonych: Sposoby obliczania całek określonych. Całki określone wielokrotne. Całki Eulera. Całki i szeregi Fouriera. *b)* Teoria funkcji zmiennej urojonej: Różniczki i całki funkcji zespolonych. Ogólne własności funkcji analitycznych. *c)* Teoria równań różniczkowych: Formowanie równań różniczkowych. Teoria Jakobianu. Całkowanie równań różniczkowych zwyczajnych rzędu pierwszego i rzędów wyższych, osobliwie liniowych. Całkowanie układu równań różniczkowych zwyczajnych. Całkowanie równań różniczkowych cząstkowych rzędu pierwszego, liniowych i ogólnych z trzema zmiennymi. *d)* Zasady rachunku przemienności.

2. *Teoria ogólna linii krzywych i powierzchni* *a)* Styczność i krzywizna krzywych skośnych i powierzchni. Powierzchnie prostokątne. Powierzchnie drugiego rzędu. *b)* Linie krzywe na powierzchniach: Linie krzywiznowe, geodezyjne i asymptotyczne. *c)* Kubatura i kwadratura powierzchni.

4. Repetytorium matematyki wyższej.

Profesor: **Dr. Placyd Dziwiński.**

(Tygodniowo 2 godziny ćwiczeń w obudwu półroczach).

Powtórzenie i uzupełnienie wybranych ustępów z wyższej matematyki.

5. Geometrya wykreślna.

Profesor: **Dr. Mieczysław Łazarski.**

(Tygodniowo 5 godzin wykładu, 10 godzin rysunków w obudwu półroczach).

A. Metody geometryi wykreślnej:

1. Rzuty środkowe. 2. Szeregi punktów i pęki promieni, jednokreślność pęków i szeregów. Teorya krzywych rzędu drugiego. 3. Kolineacya, podobieństwo, pokrewieństwo, inwolucya, przystawanie i symetrya systemów płaskich. 4. Kolineacya i pokrewieństwo systemów przestrzennych. 5. Rzuty ortogonalne. 5. Axonometrya.

B. Teorya krzywych i powierzchni w ogóle.

1. Krzywe skośne i powierzchnie rozwijalne: *a)* Stożki i walce, krzywe skośne rzędu 3-go i 4-go; *b)* Linia śrubowa i powierzchnia śrubowa rozwijalna.

2. Teorya powierzchni skośnych: *a)* hyperboloida o jednej powłoce; *b)* paraboloida hyperboliczna; *c)* powierzchnie śrubowe skośne.

3. Teorya powierzchni rzędu 2-go nieprostoliniowych: *a)* Kula; *b)* powierzchnie obrotowe rzędu 2-go jako utwory kolineacyjne kuli; *c)* powierzchnie rzędu 2-go trójosiowe, jako utwory pokrewne z powierzchniami obrotowymi rzędu 2-go.

4. Teorya powierzchni obrotowych i obwiednic.

5. Konstrukcyja cieniów własnych i rzuconych, oraz linii różnego oświetlenia na powierzchniach.

6. Mechanika.

Profesor: **Tadeusz Fiedler.**

(Tygodniowo 7. godzin wykładu w obudwu półroczach).

Kinematyka punktu i układów sztywnych. Statyka i kinematyka punktu i układów sztywnych z uwzględnieniem metod analitycznych i wykreślnych. Teorya sprężystości i wytrzymałości belek prostych. Hydrostatyka i Hydrodynamika.

7. Geodezya kurs I.

Profesor: *Vacat.*

(Tygodniowo 4 godziny wykładu i 4 godziny rysunków, nadto 3 godziny ćwiczeń w jednym dniu tygodnia w półroczu zimowym, i 8 godzin tyg. ćwiczeń w półroczu letnim).

Zakres geodezyi. Zasady teoryi najmniejszych kwadratów. Najprostsze operacye miernictwa. Zdejmowanie mniejszych obszarów. Obrachowanie powierzchni. Dzielenie i komasacya gruntów Geometryczne mierzenie wysokości (Poziomowanie). Pomiar stolikiem mierniczym. Tryangulacya graficzna. Tachymetrya. Tachygrafometrya. Pomiar przyrządami kątomierniczymi. Wytyczanie łuków. Zasady miernictwa górniczego. Rysowanie planów. Wypracowanie zadań sekcjami.

8. Geodezya kurs II.

Profesor: *Vacat.*

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach: oprócz tego 20-dniowe pomiary na polu od dnia 8 do 27. lipca).

Teorya najmniejszych kwadratów Teorya dokładności w geodezyjnym wyznaczaniu punktu Poziomowanie ściśle. Różne metody mierzenia wysokości. Wyrównanie sieci wysokości. Teorya instrumentów używanych w geodezyi. Tryangulacya. Pomiar wielkich obszarów. Rzędne sferyczne. Obrachowanie sferyczne trójkątów. Wyrównanie sieci tryangulacyjnej. Wypracowanie zadań sekcjami.

9. Astronomia sferyczna.

Profesor: *Vacat.*

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach i 2 godziny ćwiczeń w półroczu letnim).

Pozorna kula nieba i jej obrót dzienny. Miara czasu. Paralaxa i refrakcyja. Aberacya i paralaxa roczna. Średnie i pozorne miejsca gwiazd. Instrumenta astronomiczne. Wyznaczenie czasu. Wyznaczenie szerokości geograficznej. Wyznaczenie azymutu. Wyznaczenie różnicy długości

10. Geodezya wyższa.

Profesor: *Vacat.*

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Geodezya sferoidalna i geoidalna. Linia geodezyjna. Odchylenie pionu. Kartografia.

II. Nauki przyrodnicze.

11. Fizyka ogólna i techniczna kurs I.

Profesor: **Dr. Kazimierz Olearski.**

(Tygodniowo 7 godzin wykładu w obudwu półroczach — dla słuchaczy Wydziału Budownictwa machin 8 godzin wykładu w obudwu półroczach).

Wstęp do fizyki: O ruchu, sile i energii

Mechaniczne własności materii.

Wiadomości z akustyki

Nauka o promieniowaniu, z teorią przyrządów optycznych.

Teoria ciepła.

Elektryczność i magnetyzm.

12. Encyklopedia elektrotechniki.

Profesor: **Roman Dzieślewski.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w obudwu półroczach)

Jednostki elektrotechniczne. Ogólne sposoby mierzenia wielkości elektrycznych. Ogniwa pierwotne i wtórne. Transformatory. Zastosowanie prądu do oświetlenia, przenoszenia siły i elektrolizy.

13. Pomiary elektrotechniczne kurs I.*)

Profesor: **Roman Dzieślewski.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w półroczu zimowym i 3 godziny ćwiczeń w laboratorium elektrotechnicznym w półroczu letnim).

Pomiary oporów przewodników stałych i płynnych. Wyznaczanie oporu właściwego przewodników. Mierzenie bardzo wielkich i bardzo małych oporów. Pomiar natężenia prądu i ilości elektryczności. Pomiar różnicy potencjałów i siły elektromotorycznej. Sprawdzanie instrumentów mierniczych. Ocena ogniów pierwotnych i wtórnych.

14. Pomiary elektrotechniczne kurs II.*)

Profesor: **Roman Dzieślewski.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w półroczu letnim i 3 godziny ćwiczeń w laboratorium w półroczu następnym).

Mierzenie natężenia pola magnetycznego, współczynników indukcji. Pomiar maszyn elektrycznych. Pomiar światła.

15. Elektrotechnika szczegółowa*).

Profesor: **Roman Dzieślewski.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w półroczu zimowym).

a) Teorya i konstrukcyja maszyn elektrycznych o prądach stałych i zmiennych.

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w półroczu letnim).

b) Stacye centralne dla oświetlenia elektrycznego. Lamy elektryczne. Obliczenie przewodów elektrycznych. Systemy oświetlenia elektrycznego. Urządzenie stacyi centralnych.

16. Encyklopedia chemii.

Profesor: **Stefan Niementowski.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Najważniejsze wiadomości z chemii nieorganicznej i organicznej.

*) Jako przedmiot przygotowawczy potrzebną jest encyklopedia elektrotechniki.

17. Chemia ogólna nieorganiczna.

Profesor: **Stefan Niementowski.**

(Tygodniowo 4 godziny wykładu w półroczu zimowym, a 3 godziny wykładu w półroczu letnim).

Rys historii chemii. Zasady chemii teoretycznej. Chemia ogólna na podstawie systemu peryodycznego.

18. Chemia ogólna organiczna.

Profesor: **Stefan Niementowski.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w półroczu zimowym a 4 godziny wykładu w półroczu letnim).

Chemia związków tłuszczowych. Związki sinowe. Związki aromatyczne. Krótki rys fito- i zoochemii.

19. Chemia analityczna jakościowa.

Profesor: **Stefan Niementowski.**

(Tygodniowo 1 godzina wykładu i 12 godzin ćwiczeń w obudwu półroczach).

20. Chemia analityczna ilościowa.

Profesor: **Stefan Niementowski.**

(Tygodniowo 1 godzina wykładu i 12 godzin ćwiczeń w obudwu półroczach).

21. Sprawozdania z najnowszej literatury chemicznej.

Profesor: **Stefan Niementowski.**

(Tygodniowo 1 godzina w obudwu półroczach).

22. Chemia rolnicza.

Docent płaatny: **Dr. Roman Wawnikiewicz.**

(Tygodniowo 3 godziny wykłaadu w półroczu letniem).

Wytwarzanie materyi organicznej w roślinach, jej przemiany, pokarmy roślinne.

Powstawanie gleby, jej własności fizyczne i chemiczne.

Nawozy, ich skłaad i działanie.

23. Mineralogia.

Profesor: **Julian Niedźwiedzki.**

(Tygodniowo 4 godziny wykłaadu i 1 godzina ćwiczeń w półroczu zimowem; 3 godziny wykłaadu i 2 godziny ćwiczeń w półroczu letniem).

Własności chemiczne minerałów. Nauka krystalografii, obejmująca także główne zasady obliczeń krystalograficznych. Własności fizyczne minerałów i metody dochodzenia tychże. Systematyka mineralogiczna.

Charakterystyka około 130 gatunków minerałów ważniejszych naukowo lub ze względów technicznych z podaniem ich znachodzenia się i użycia w ogóle, szczególnie zaś w Galicyi i krajach sąsiednich. Ćwiczenia w oznaczeniu minerałów.

24. Geologia kurs I. (Petrografia).

Profesor: **Julian Niedźwiedzki.**

(Tygodniowo 2 godziny wykłaadu i 1 godzina ćwiczeń w półroczu zimowem).

Charakterystyka minerałów wchodzących w skłaad skał. Tekstury skał. Sposób oznaczenia petrograficznego. Charakterystyka około sześćdziesięciu gatunków skał, ważniejszych ze względu na ich rozpowszechnienie lub użycie.

25. Geologia kurs II.

Profesor: **Julian Niedźwiedzki.**

Tygodniowo 4 godziny wykładu 1 godzina ćwiczeń w półroczu letniem. Wycieczka dwudniowa geologiczna).

Zakres geologii. Temperatura w podziemiu. Tektonika geologiczna. Czynniki teraźniejsze (wulkanizm, woda, organizmy) i ich działanie wytwarzające i przeistaczające skały. Przegląd epok tworzenia się skorupy ziemi, znamionujący poszczególne formacje co do ich cech paleontologicznych i petrograficznych, tudzież co do ich występowania geograficznego i zawierania w sobie kopalin technicznie ważnych. Przegląd stosunków geologicznych Galicji i krajów ościennych.

26. Zoologia.

Profesor: **Dr. Eustachy Wołoszczak.**

(Tygodniowo 4 godziny wykładu i 2 godziny ćwiczeń w półroczu zimowem).

Część ogólna: Pojęcie, podział i historia zoologii. Ogólna budowa zwierzęcia. Morfologia. (Komórka. Tkanki. Narzędzia wyższego rzędu. Anatomia porównawcza. Historia rozwoju.

Część szczegółowa: I Przegląd systematyczny zwierząt z szczególnem uwzględnieniem grup i gatunków w praktyce ważniejszych. II. Budowa ciała ludzkiego.

27. Botanika.

Profesor: **Dr. Eustachy Wołoszczak.**

(Tygodniowo 4 godziny wykładu i 2 godziny ćwiczeń w półroczu letniem).

I. Nauka o komórce. Anatomia i fizjologia roślin.

II. Morfologia i systematyka Skrytopłciowych. (Kryptogamae), Nagoziarnowych (Gymnospermae) i Okrytoziarnowych (Angiospermae).

28. Encyklopedia leśnictwa.

Docent prywatny: **Kazimierz Acht.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Pojęcie lasu i leśnictwa. Zarys botaniki leśniczej. Nauka o drzewostanach. Uprawa i pielęgnowanie lasu. Użytkowanie lasu. Ochrona lasu. Urządzenie gospodarstwa lasowego. Ocenianie lasu i statystyka lasu. Administracja lasu. Zadanie państwa wobec leśnictwa. Ustawodawstwo leśnicze. Historia i literatura leśnictwa.

29. Rolnictwo. Część I.

Docent płatny: **Zygmunt Strusiewicz.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Ogólny pogląd na istotę i znaczenie gospodarstwa wiejskiego. Systemy gospodarstwa i formy gospodarstwa wiejskiego. Wpływ stosunków ekonomicznych i agronomicznych na wybór tychże systemów. Ogólne zasady uprawy roli i produkcji roślin.

30. Wybrane działy z nauki rolnictwa.

Docent płatny: **Zygmunt Strusiewicz.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Gleba, jej przymioty i uprawa. Melioracje gruntowe. Racjonalne użycie nawozów handlowych. Uprawa łąk.

III. Nauki technologiczne.

31. Technologia mechaniczna kurs I.

Profesor: **Juliusz Jaxa Bykowski.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach).

1. Część ogólna:

Technologia mechaniczna metali.

Rodzaje, wyrób i własność metali a mianowicie:

Żelaza, miedzi, cynku, cyny, ołowiu, antymonu, gliny, złota, srebra, platyny, rtęci i aliażów.

Mechaniczne obrabianie metali.

Narzędzia ręczne i mechaniczne.

2. Część szczegółowa:

Wyrób szyn, blachy, drutu, rur, śrub i muter, gwoździ, igieł, szpilek i t. d.

Technologia mechaniczna drzewa.

Rodzaje i własności drzewa. Obrabianie. Narzędzia ręczne i mechaniczne.

32. Technologia mechaniczna kurs II.

Profesor: **Juliusz Jaxa Bykowski.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach.)

1. Część ogólna:

Technologia przędzy. Wyrób i własności przędzy, a mianowicie: bawełny, lnu, konopi, juty, wełny i jedwabiu.

Przędzielnictwo i tkactwo, jako też narzędzia i maszyny przytem używane.

2. Część szczegółowa:

Tkaniny gładkie, czynowate, wzorzyste i aksamitne, tkaniny sukiennicze. Tkaniny oczkowe, gładkie i wzorzyste. Tkaniny gazowe.

Papiernictwo. Materyały, wyroby, maszyny.

Mielnictwo. Młyny zbożowe. Materyały, metody, maszyny.

33. Technologia chemiczna kurs I.*)

Profesor: **Bronisław Pawlewski.**

(Tygodniowo 4 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Przemysł chemiczny ciał nieorganicznych: żelazo, cynk, ołów, miedź, cyna, siarka, sól kuchenna, boraks, saletra i sole potasowe; kwas siarkowy, azotowy i solny; soda, chlor, wapno bielące: sole amonowe, sinowe i chromowe; chloran potasowy, podsiarczyny; szkło rozpuszczalne; sole glinowe; ceramika; fabrykacja szkła; fabrykacja zapalek.

*) Inne działy tego przedmiotu wykładane będą w roku przyszłym.

34. Technologia chemiczna kurs II*).

Profesor: **Bronisław Pawlewski.**

(Tygodniowo 4 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Przemysł chemiczny ciał organicznych: technologia cukru, alkoholu i piwa; krochmal, dekstryna i cukier gronowy; wyrób kleju i fabrykacja mydła.

35. Analiza chemiczno - techniczna.

Profesor: **Bronisław Pawlewski.**

(Tygodniowo 12. godzin ćwiczeń w obudwu półroczach).

Ćwiczenia praktyczne w pracowni chemiczno - technicznej.

36. Analiza i produkcja chemiczno-techniczna.

Profesor: **Bronisław Pawlewski.**

(Tygodniowo 20 godzin ćwiczeń w obudwu półroczach).

Ćwiczenia praktyczne w pracowni chemiczno-technicznej.

37. Towaroznawstwo techniczne i ćwiczenia mikroskopii.

Profesor: **Dr. Eustachy Wołoszczak.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu i 3 godziny ćwiczeń w obudwu półroczach).

Historyczny rozwój umiejętności i jej ważność, charakterystyka surowców. Surowce roślinne: gumy, żywice i gumo-żywice, kaczuk, gutaperka, balata, opium, aloes, kamfora, katechu, gambir, ściągła, tłuszcze i woski roślinne, skrobie i mąki, włókna, kory, drzewa (szczególnie farbiarskie), liście, kwiaty, owoce, nasiona, korzeniaki i rośliny zarodnikowe, mające techniczne zastosowanie, garbniki i farby roślinne. 2. Surowce zwierzęce: tłuszcz i wosk, albumin, mięso, mleko, ser, miód, kleje, spodium, mączka kościana, jedwabie, wełna, skóra, pergamin, koszenila i t. d.

*) Inne działy tego przedmiotu będą wykładane w roku przyszłym.

Mikroskopia techniczna.

Ważność przedmiotu, teoria, budowa mikroskopów i ich ocena, przyrządy pomocnicze, mikrotechnika i mikrochemia, sposób przyrządzania preparatów mikroskopowych i ich przechowywanie. Mikroskopowe badania przedmiotów towaroznawstwa technicznego, wykonane przez słuchaczy pod kierownictwem profesora.

38. Gorzelnictwo i krochmalnictwo.

Docent prywatny: **Dr. Roman Wawnikiewicz.**

(Tygodniowo 1 godzina wykładu w półroczu letnim).

39. Technologia chemiczna oleju skalnego i wosku ziemnego.

Docent płatny: **Roman Załoziecki.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w półroczu zimowym).

Ogólne pojęcie, charakterystyka i klasyfikacja minerałów żywiczych. Olej skalny i wosk ziemny. Znaczenie w przemyśle wraz z krótkim historycznym przeglądem rozwoju fabrykacji. Znalezienie geograficzne i geologiczne z szczególnem uwzględnieniem stosunków krajowych. Sposoby wydobywania, przechowywania i przesyłania. Teorie tworzenia się i występowania ropy i wosku ziemnego. Ich własności fizyczne i chemiczne, skład i budowa chemiczna. Badanie materiałów surowych; charakterystyka ropy amerykańskiej, kaukazkiej, i galicyjskiej. Szczegółowa fabrykacja olejów świetlnych, olejów smarowych i smarów stałych, parafiny, cerezyny, wazeliny, sadzy, koks, asfaltu, gudronów. Własności i zastosowanie poszczególnych produktów fabrycznych, sposoby badania i oznaczenia wartości, zafałszowania i ich wykrycie. Konstrukcja lamp i proces oświetlenia lampowego. Fabrykacja gazu świetlnego z odpadków naftowych. Nafta jako materiał opałowy. Produkcja i statystyka. Ogólne urządzenie i prowadzenie fabryk: olejów, parafiny i cerezyny

40. Oświetlanie i opalanie.

Docent prywatny: **Roman Załoziecki.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w półroczu letnim).

Fotometrya. Zastosowanie produktów naftowych do oświetlania w stanie gazowym, płynnym i stałym. Wyrób gazu naftowego. Konstrukcja lamp naftowych i proces oświetlania lampowego. Fabrykacja świec. Kalorymetrya. Zastosowanie produktów naftowych do opalania w formie gazowej, płynnej i stałej. Konstrukcja palników naftowych i zastosowanie tychże do ogrzewania pieców domowych, kotłów parowych i destylacyjnych, parowozów i parostatków, pieców hutniczych i metalurgicznych.

41. Ćwiczenia laboratoryjne w ceramice.

w „krajowej ceramicznej Stacji doświadczalnej“, znajdującej się przy c. k. Szkole Politechnicznej*).

Dyrektor Stacji ceramicznej: **Edmund Krzen.**

Ćwiczenia obejmują:

a) Badania materiałów surowych ceramicznych na ich przydatność przemysłową.

b) Próby sporządzania mas na wszelkie rodzaje wyrobów ceramicznych.

c) Próby sporządzania polew, szkliv, emalij i farb na wszelkie rodzaje wyrobów ceramicznych.

d) Różne ćwiczenia technologiczne a mianowicie: wypalanie pod b) i c) podanych prób w piecach Stacji ceramicznej.

*) Na podstawie układu c. k. Szkoły Politechnicznej z Wydziałem krajowym.

Powyższe ćwiczenia laboratoryjne odbywają się równolegle z nauką o ceramice (wykład nr. 33).

Do ćwiczeń w Stacji ceramicznej są uprawnieni:

1. Słuchacze III. i IV. roku Wydziału chemiczno-technicznego.

2. „ c. k. Szkoły Politechnicznej innych Wydziałów zawodowych, którzy kurs chemii swego Wydziału ukończyli i na naukę o ceramice się zapisali.

42. Ćwiczenia laboratoryjne.

w „krajowej Stacji doświadczalnej dla przemysłu naftowego“, znajdujące się przy c. k. Szkole Politechnicznej*).

Te ćwiczenia są połączone z wykładem nr. 39.

IV. Nauki inżynierskie i budownicze.

43. Teoria machin.

Profesor: **Tadeusz Fiedler.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Teoria motorów wodnych, a mianowicie kół wodnych i turbin.

Wyciągnięcie i podział maszyn parowych. Kinematyka maszyn parowych.

Powtórzenie zasad termodynamiki; wyprowadzenie równań zasadniczych dla gazów trwałych i par nasyconych.

Teoria motorów gazowych ze szczególnem uwzględnieniem motorów najwięcej używanych.

Teoria maszyn parowych jedno- i wielocylindrowych polegająca na zasadach termodynamiki i na pomiarach indykatorowych i kalorymetrycznych.

Teoria kół zamachowych i regulatorów.

*) Wyjątek ze statutu stacji doświadczalnej §. 3. g.: Krajowa stacja doświadczalna daje możność i sposobność słuchaczom Technologii chemicznej (III. i IV. rok Wydziału chemiczno-technicznego) korzystania bezpłatnie z materyałów i przyrządów stacji, jeżeli profesor Technologii chemicznej w porozumieniu z kierownikiem stacji uzna za właściwe zająć ich badaniami naftowemi. Również za poszczególnem zezwoleniem Kolegium profesorów mogą pracować w stacji bezpłatnie pod kierunkiem profesora Technologii chemicznej i w porozumieniu z kierownikiem stacji, ukończeni technicy, chemicy, którzyby pragnęli swe wykształcenie dopełnić, lub przeprowadzić specjalną pracę w gałęzi przemysłu naftowego.

44. Encyklopedia mechaniki i nauki o machinach.

Docent płałny: **Stanisław Zdobnicki.**

(Tygodniowó 3 godziny wykłađu w półroczu zimowem
i 4 godziny w półroczu letniem).

Zasady statyki i dynamiki, teoria sprężystości i wytrzymałości, tudzież hydrostatyki i hydrodynamiki na podstawie rachunku elementarnego. Nauka o motorach i maszynach, osobliwie w przemyśle chemicznym stosowanych.

45. Encyklopedia machin.

Profesor: **Juliusz Jaxa Bykowski.**

(Tygodniowo 4 godziny wykłađu w półroczu letniem)

Części składowe machin.

Motory zwierzęce, wodne, wietrzne, parowe, kaloryczne i gazowe. Machiny transportowe dla ciał stałych i płynnych. Tabory dróg żelaznych. Machiny budowlane.

46. Budownictwo machin kurs I.

Profesor: **Bogdan Maryniak.**

(Tygodniowo 5 godzin wykłađu i 10 godzin ćwiczeń z konstrukcyi machin w obudwu półroczach).

Wykłađ.

- a) Śruby, nity, czopy, wały, sprzęgacze, osie, łożyska, koła zazębione i pasowe, kręgi nieokrągłe, korby, trzony, tłoki i łączniki.
- b) Wodzidła.
- c) Transmisye linowe.

Ćwiczenia konstrukcyjne:

Obliczanie i konstrukcyja wszystkich części machin, podanych w wykładzie.

47. Budownictwo machin kurs II.

Profesor: **Bogdan Maryniak.**

(Tygodniowo 6 godzin wykładu i 10 godzin ćwiczeń z konstrukcji machin w obudwu półroczach).

Wykład:

- a) Motory zwierzęce: maszyny i przyrządy do dźwigania ciężarów, jako to: wielokłuby, windy i żurawie.
- b) Motory nieżywotne: 1 Obliczanie maszyn parowych na podstawie teorii tychże, obliczanie i ustalanie rozmaitych systemów kotłów parowych. Budowa rozmaitych systemów maszyn parowych. Stawidła suwakowe, kruczkowe i wentylowe. Koła zamachowe. Ramy i fundamentowanie maszyn parowych. Budowa pomp powietrznych, oziębiających i zasilających.
2. Teoria i konstrukcja motorów hydraulicznych, jako to: kół wodnych i turbin.
- c) Łotki, śluzy i akwadukty.

Ćwiczenia konstrukcyjne.

Obliczenie i konstrukcja maszyn podanych w wykładzie.

48. Kamieniarka.

Profesor: **Dr. Mieczysław Łazarski.**

(Tygodniowo 1 godzina wykładu i 2 godziny rysunków w obudwu półroczach).

1. Mury podporowe. 2. Sklepienia.

49. Statyka budowli.

Profesor: **Maksymilian Thullie.**

(Tygodniowo 5 godzin wykładu i 4 godziny rysunków w półroczu zimowym).

Wiadomości wstępne ze statyki wykreślnej. Główne własności wieloboku sznurowego i wieloboku sił. Składanie sił równole-

głych, wyznaczanie momentu statycznego. Belka prosta podparta w dwóch punktach. Siły poprzeczne i momenty zgięcia dla obciążenia stałego. Wytrzymałość na ciągnięcie, ciśnienie i ścinanie. Obliczanie nitów. Wytrzymałość na zginanie, moment bezwładności, obliczanie przekroju belek żelaznych i drewnianych Wytrzymałość na wyboczenia. Belki kratowe i więzary dachowe. Teoria sklepień; sklepienia kolebkowe, krzyżowe i baniaste, linia ciśnienia. Równowaga stoków. Parcie ziemi, obliczone analitycznie i wykreślne. Mury oporowe.

50. Budownictwo mostów część I.

Profesor: **Maksymilian Thullie.**

(Tygodniowo 5 godzin wykładu i 8 godzin rysunków w półroczu letnim).

Mosty kamienne: Przepusty płytowe i sklepione, mosty sklepione i wiadukty jedno i wieloprzęsłowe.

Obciążenie mostów drogowych i kolejowych. Siły poziome Nacieżenie dopuszczalne. Belka jednoprzęsłowa zwykła. Działanie ciężarów skupionych i obciążenia ciągłego. Linie wpływowe. Wpływ poprzecznic. Wyznaczenie sił zewnętrznych belki ciągłej analityczne i wykreślne.

Mosty drewniane belkowe i rozporowe. Przymocowania, filary i jarzma mostowe.

51. Budownictwo mostów część II.

Profesor: **Maksymilian Thullie.**

(Tygodniowo 4 godziny wykładu i 6 godzin rysunków w półroczu zimowym a 4 godzin wykładu i 10 godzin rysunków w półroczu letnim).

Belka kratowa równoległa i wieloboczna. Belka o kracie złożonej. Ilość materiału. Wyznaczenie wykreślne ugięcia belki kratowej.

Mosty drewniane kratowe. Mosty blaszane i kratowe żelazne. Filary kratowe. Wykonanie mostów, rusztowania i utrzymanie mostów.

52. Mosty i dachy łukowe.

Profesor: **Maksymilian Thullie.**

(Tygodniowo 1 godzina wykładu i 2 godziny rysunków w półroczu zimowym).

Obliczenie i ustrój mostów łukowych. Obliczenie łukowych ciężarów dachowych.

53. Roboty wodne kurs I.

Profesor: **Józef Rychter.**

(Tygodniowo 4 godziny wykładu w półroczu zimowym).

Pomiary wodne, projektowanie rowów i kanałów, nauka o fundamentach, regulacja rzek.

54. Roboty wodne kurs II.

Profesor: **Józef Rychter.**

(Tygodniowo 4 godziny wykładu w obudwu półroczach. Rysunki 8 godzin tygodniowo w półroczu zimowym, 12 godzin tygodniowo w półroczu letnim).

Budowa jazów, osuszanie i nawodnianie; wodociągi i kanalizacja miast; spław drzewa; żegluga śródlądowa.

55. Encyklopedia nauk inżynierskich.

Profesor: **Józef Rychter.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Ogólne zasady projektowania dróg. Roboty ziemne. Różne rodzaje dróg. Główne własności kolei, budowa toru. Mosty kamienne i drewniane. Pomiary wodne, projektowanie kanałów, fundamenty. Zarys budowy jazów, osuszanie i drenowanie, studnie, wodociągi i kanały miejskie.

56. Melioracje rolne.

Docent prywatny: **Jan Blauth.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Osuszanie i nawodnianie.

Ogólne własności ziemi. Zasady fizjologii roślin, chemii rolniczej i uprawy roślin.

Działanie wody; opad, woda zaskórna, bieg wód, parowanie. Badanie ilości wody. Jakość wody. Badanie gruntu. Zasady melioracji technicznych; podział tychże: Osuszanie rowami otwartymi mniejszych i większych obszarów. Drenowanie: Dreny podłużne, poprzeczne, Revolla, Petersona. Fabrykacja drenów. Nawodniania w ogóle, zalewowe, zwilżające, stokowe, grządkowe. Budowle wodne. Zestawienie kosztów melioracji. Przykłady dokonanych w kraju melioracji. Opłacalność. Spółki melioracyjne. Ustawa wodna.

Kultura torfów

Kultura torfów holenderska Rimpau. Eksploatacja torfów na opał, na desinfekcją, na ściółkę.

57. Budownictwo kolei żelaznych kurs I.

(Kolejnictwo kurs 1.)

Profesor: **Roman baron Gostkowski.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w półroczu zimowym).

Wstęp do budowy kolei żelaznych.

Prawa ruchu lokomotywy. Adhezja konieczna do uzyskania ruchu. Opory ruchu. Prawa ruchu pociągów. Bieg pociągów po liniach poziomych, wzniesionych i spadzistych, jakoteż w łukach. Prędkość jazdy. Wpływ prędkości jazdy na stałość toru kolejowego. Jazda rozpędzającej się lokomotywy. Długość i stromość wzniesień, które przebyć może pociąg rozpędzający się. Stacje wodne, ich odległość od siebie.

58. Budownictwo dróg i kolei żelaznych kurs II.

Profesor: **Karol Skibiński.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu i 4 godziny rysunków w półroczu zimowym, a 3 godziny wykładu i 6 godzin rysunków w półroczu letnim).

Projektowanie komunikacji. Roboty ziemne. Praca zwierząt w pociągu. Spadki i łuki dróg. Trasowanie, budowa i utrzymanie dróg. Koszta budowy. Historyczny rozwój kolei żelaznych. Trasowanie generalne i szczegółowe. Wykonanie budowli podtorowych.

59. Budownictwo kolei żelaznych kurs III. i budownictwo tunelów.

Profesor: **Karol Skibiński.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu i 4 godziny rysunków w półroczu zimowym, a 3 godziny wykładu i 6 godzin rysunków w półroczu letnim).

Budowa toru w całym zakresie kolei żelaznych. Utrzymanie kolei. Koszta budowy.

Budowa tunelów. Historyczny pogląd na rozwój budowy tunelów. Roboty przygotowawcze i górnicze. Odbudowa i obudowa sztolni i szybów. Odbudowa i obudowa całego profilu tunelu. Wytyczenie osi tunelu. Koszta budowy.

60. Kolejnictwo kurs I.

(Budownictwo kolei żelaznych kurs I.)

Profesor: **Roman baron Gostkowski.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w półroczu zimowym).

Prawa ruchu lokomotywy. Adhezja konieczna do uzyskania ruchu. Opory ruchu. Prawa ruchu pociągów. Bieg pociągów po liniach poziomych, wzniesionych i spadzistych, jakoteż w łukach. Prędkość jazdy. Wpływ prędkości jazdy na stałość toru kolejowego. Jazda rozpędzającej się lokomotywy. Długość i stromość wzniesień, które przebyć może pociąg rozpędzający się. Stacje wodne, ich odległość od siebie.

61. Kolejnictwo kurs II.

Profesor: **Roman baron Gostkowski.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w półroczu letnim).

Zużywanie się szyn. Trwałość progów, ich impregnowanie, koszta impregnowania. Komercyjalna wartość progów. Przechyłka i rozszerzenie toru kolejowego. Ciepło potrzebne do wytwarzania pary w kotle lokomotywy. Urządzenie palowiska w lokomotywie. Siła ogrzewalna paliwa. Praca pary.

62. Kolejnictwo kurs III.

Profesor: **Roman baron Gostkowski.**

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w obudwu półroczach).

Związek między prędkością jazdy a oporem ruchu. Skutek użyteczny lokomotywy. Teorya hamowania Krytyczny rozbiór hamulców używanych na kolejach Wypracowanie i teorya rozkładu jazdy. Smarowanie wozów kolejowych. Ogrzewanie, oświetlanie i przewietrzanie wozów osobowych. Koleje elektryczne. Budowa taryfy kolejowej, teorya taryfowania. Krytyczny pogląd na taryfowanie. Kartele taryfowe.

63. Górnictwo nafty i wosku ziemnego.

Docent płatny: **Leon Syroczyński.**

A. Głębokie wiercenia.

(Tygodniowo 3 godziny wykładu w półroczu zimowym).

Cel i użyteczność głębokich wierceń; systemy udarowe i wiercenia obrotowe.

Rodzaje wiercenia udarowego: klasyczne, linowe i kanadyjskie; opis dla każdego rodzaju używanych przyrządów, wiertalni i motorów; przebieg pracy wiertniczej, zabezpieczenie ścian otworu i główne przy wierceniu zdarzające się wypadki; pompowanie. Zarząd wierceniem, inwentarz i formularze robót, koszta i kosztorysy.

Wiercenia obrotowe: metoda Fauvelle'a tj. użycie do wiercenia i szlamowania strumienia wody i jej odmiany, oraz metoda wiercenia dyamentowego. Szczegółowy opis przyrządów i zestawienie kosztu tych wierceń.

Porównanie wszystkich rodzajów, przykłady głównych robót wiertniczych wykonanych w Europie i Ameryce, celem poszukiwania węgla, soli, nafty, wody i t. d.

B. Eksploatacja kopalni.

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w półroczu letniem).

Górnictwo; poszukiwanie warstw żywiczych i źródeł nafty; opis różnych rodzajów wierceń rozpoznawczych i poszukiwawczych.

Kopanie szybów i chodników dla eksploatacji minerałów żywiczych, ich wentylacja i oświetlenie. Transport w kopalniach, w szybach i na powierzchni. Pompowanie wody i ropy w otworach świdrowych i w szybach. Transport nafty lądem i wodą.

Porównanie galicyjskich kopalni nafty z kopalniami w Ameryce i na Kaukazie

Przedstawienie i objaśnienie ustawy krajowej z r. 1884, normującej eksploatacją minerałów żywiczych i wydanych na jej podstawie górniczo policyjnych przepisów.

64. Architektura kurs I.

Profesor: **Gustaw Bisanz.**

(Tygodniowo 6 godzin wykładu i 12 godzin rysunków w półroczu zimowem, a 8 godzin wykładu i 12 godzin rysunków w półroczu letniem*).

- I. **Materiały budowlane:** Naturalne i sztuczne kamienie budowlane. Zaprawy Drzewa budulcowe. Metale i inne materiały budowlane.
- II. **Konstrukcje budownicze:** Wiązania z kamienia, drzewa i żelaza. Mury, ściany i podpory żelazne. Fundamenty. Sklepienia. Stropy drewniane, żelazne i mieszane. Kotwy. Posadzki i podłogi. Dachy. Pokrycie dachów. Gzymsy. Wyprawy. Buksztele i rusztowania. Schody. Drzwi i okna. Wychodki, kanały i zbiorniki. Ogrzewanie lokalne i centralne. Kuchnie. Wentylacje.
- III. **Ekonomia budownicza:** Przedmiar i kosztorys. Cennik i analiza cen robót budowlanych. Warunki ogólne i szczegółowe dla wykonania tych robót. Kierownictwo budowy.

*) Dla Wydziału inżynierii: 6 godzin wykładu i 10 godzin rysunków w półroczu zimowem, a 5 godzin wykładu i 10 godzin rysunków w półroczu letniem.

65. Encyklopedia architektury.

Docent płałny: **Józef Janowski.**

(Tygodniowo 4 godziny wykłału i 6 godzin rysunków półroczu zimowem, a 3 godziny wykłału i 6 godzin rysunków w półroczu letniem)

Nauka o materyałach: Kamienie naturalne i sztuczne. Wapno, gips, cement, zaprawy. Drzewo, metale i inne.

Konstrukcja. Wiązanie kamieni i cegieł. Łączenie drzewa, spajanie żelaza. Grunt i jego własności, wzmocnienie gruntu, zakładanie fundamentów. Mury nad ziemią, rozmaite ich rodzaje. Mury oporowe dla sklepień z teorią praktyczną sklepień, rodzaje sklepień i ich budowa. Ciosiołka; wiązanie ścian, dachów, stropów. Schody. Krycie dachów. Stolarka, drzwi, okna: podłogi, posadzki. Zasadnicze wiadomości o ogrzewaniu i wentylacji tudzież urządzeniu wychodków, kanałów, wodociągów. Zasady do sporządzania i kosztorysów.

Rysunki. W półroczu zimowem: Kopiowanie ze wzorów rozmaitych części składowych budynku. W półroczu letniem: Rysowanie szczegółów konstrukcyjnych ze szkiców w ciągu wykłałów kreślonych, a przez słuchaczy notowanych.

66. Architektura kurs II.

Profesor: **Julian Zachariewicz.**

(Tygodniowo 3 godziny wykłału i 20 godzin rysunków w obudwu półroczach.)

- a) Rozwój architektury na podstawie historycznej od czasów greckich i rzymskich do najnowszych na podstawie budowli hieratycznych.
- b) Architektura prywatna; założenia i urządzenia dzisiejszych domów mieszkalnych.
- c) Rysunki i kompozycje w myśl wskazanych powyżej wykłałów.
- d) Zdjęcia zabytków starożytnych.

67. Historia architektury.

Docent prywatny: **Michał Kowalezuk.**

(Tygodniowo 2 godziny wykłału w obudwu półroczach.)

Historyczny rozwój architektury od najdawniejszych do najnowszych czasów.

I. Starożytność i okres staro-chrześcijański*).

a) Architektura Egiptu, Chaldei, Asyrii, Fenicyi, Persyi i Azji mniejszej. Indyjska architektura jako epizod.

b) Architektura klasyczna (Grecya, Eatrurya i Rzym). Rozwój budowy świątyń i budynków, przeznaczonych do publicznych celów Grecyi. Ważniejsze pomniki architektury greckiej w historycznym przeglądzie. Etruskie budownictwo jako podstawa rzymskiego: wpływ sztuki greckiej na rzymską Systemy konstrukcyjne rzymskiej architektury. Pomniki w historycznym przeglądzie.

c) Architektura okresu starochrześcijańskiego. Założenie podłużne (bazylikowe) i centralne w państwie zachodnio-rzymskiem. Architektura bizantyńska.

d) Mahometańska architektura jako epizod.

II. Wieki średnie i nowoczesne.

a) Architektura średnich wieków (okres romański i gotycki) od 10. do 16. stulecia. Formy najgłówniejszych części budowlanych. Przegląd najgłówniejszych pomników średniowiecznej architektury.

b) Odrodzenie sztuki (Renaissance) ze szczególnem uwzględnieniem Włoch. Założenie kościelne bazylikowe, centralne i kopulaste. Budownictwo świeckie okresu renesansowego Ważniejsze pomniki w historycznym przeglądzie.

c) Architektura późnego renesansu, barokowa drugiej połowy 18. i początków 19. wieku. Architektura tegoczesna ze szczególnem uwzględnieniem Austrii.

68. Nauka form architektonicznych.

Profesor: **Julian Zachariewicz.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu i 6 godzin rysunków w obudwu półroczach).

Pojęcie utworu architektonicznego, wpływ materji na formę, piękność, styl i harmonię utworu architektonicznego.

*) Część I. i II. będą naprzemian wykładane. W roku naukowym 1894/5 wykładaną będzie część I. t. j. historia starożytności i okres staro-chrześcijański.

Typy ornamentyki egipskiej i asyryjskiej. Style greckie i rzymskie. Sztuka starochrześcijańska i bizantyńska. Style mahometańskie. Formy sztuki romańskiej i gotyckiej. Style odrodzenia się sztuki w czasach nowszych.

W myśl tych wykładów rysunki i projekta samodzielne.

69. Architektura kolei żelaznych.

Profesor: **Julian Zachariewicz.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu i 4 godziny rysunków w półroczu letniem).

Przeznaczenie i znaczenie stacyj kolejowych.
Sposób założenia stacyj i podział na kategorie.
Budynki stacyjne.

70. Kompozycje architektoniczne.

Profesor: **Julian Zachariewicz.**

(Tygodniowo 24 godzin rysunków w obudwu półroczach).

Wypracowania z zakresu architektury kościelnej i prywatnej.
Zdjęcia zabytków starodawnych.

71. Propedeutyka architektury.

Docent: **Franciszek Skowron.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w półroczu zimowem, a 4 godziny rysunków w półroczu letniem).

Ogólne wiadomości z nauki o sztuce. Zakres i znaczenie sztuk pięknych, w szczególności architektury. Objaw piękna w formach architektonicznych. Geneza i konstrukcyjne znamiona elementów budowlanych. Pogląd historyczny kunsztu technicznego i utworów architektonicznych u ludów starożytnego Wschodu. Elementy architektury greckiej.

Rysunki architektoniczne.

Ważniejsze szczegóły ze struktury świątyni greckiej.

72. Rysunki odręczne kurs I.

Profesor: **Leonard Marconi.**

(Tygodniowo 4 godziny w obudwu półroczach).

73. Rysunki techniczne.

Profesor: **Józef Rychter.**

Na Wydziale Inżynieryi i Budowy maszyn :

(Tygodniowo po 4 godziny w obu półroczach).

74. Rysunki odręczne kurs II.

Profesor: **Leonard Marconi.**

Na Wydziale Budownictwa.

(Tygodniowo po 6 godzin w obudwu półroczach).

75. Rysunki ornamentalne kurs I.

Profesor: **Leonard Marconi.**

(Tygodniowo 4 godziny w obudwu półroczach).

76. Rysunki ornamentalne kurs II.

Profesor: **Leonard Marconi.**

(Tygodniowo 4 godziny w obudwu półroczach).

77. Modelowanie kurs I.

Profesor: **Leonard Marconi.**

(Tygodniowo 2 godziny ćwiczeń w zimowym i 4 godziny w letnim półroczu).

78. Modelowanie kurs II.

Profesor: **Leonard Marconi.**

(Tygodniowo 4 godziny ćwiczeń w obudwu półroczach).

V. Nauki społeczne i ogólnie kształcające.

79. Ekonomia społeczna.

Docent płaćny: **Dr. Władysław Pilat.**

(Tygodniowo 4 godziny wykłaćdu w obudwu półroczach).

Wstęćp: Przedmiot ekonomii społecznej. Stanowisko jej w systemie nauk. Metoda. Czy istnieją „prawa“ społeczne i ekonomiczne. Zasada gospodarstwa ludzkiego. Kolektywizm i indywidualizm.

Nauka o produkcji: Czynniki produkcji. Przyroda. Praca. Kapitał. Warunki społeczne produkcji. Wartość. Cena. Pieniąćz. Rezultaty produkcji i ich rozdział. Dochód i jego rodzaje. Zysk przedsiębiorcy. Renta grunćtowa. Płaćca. Procent.

Nauka o konsumpcyi: Pojęćcie i rodzaje konsumpcyi. Potrzeby ludzkie. Zbytek. Oszczęćdzanie. Kapitalizacja. Właćsność indywidualna i zbiorowa kapitału, ziemi.

Nauka o asocyacji: Związki gospodarcze naturalne. Plemieć, ród, rodzina. Podział społeczny pracy i zawody gospodarcze. Właćciwa asocjacja dobrowolna Spółki, stowarzyszenia. Asocjacja przymusowa. Wolna konkurencja i jej skutki. Interwencja państwa w życiu gospodarczym. Organizacja przymusowa pracy. Polityka gospodarcza i socjalna.

80. Prawo handlowe i wekslowe.

Docent płaćny: **Dr. Władysław Pilat.**

(Tygodniowo 1 godzina wykłaćdu w obudwu półroczach).

A) Prawo handlowe.

Wstęćp: Rys historyczny prawa handlowego. Podziały jego, źróćdła.

Częćść ogólna: Handel. Pojęćcie czynności handlowych. Pojęćcie kupca.

Częćść szczegółowa: Prawo osobowe handlowe czyli podmioty handlu. Pojedynczy przedsiębiorca handlowy. Rejestr. Firma. Prokura. Księgi handlowe. Pomocnicy handlowi. Spółki handlowe

Stowarzyszenia. Towarzystwa zarobkowe i gospodarcze. Giełda i czynności giełdowe. Prawo rzeczowe handlowe. Posiadanie. Własność. Zastaw.

Zobowiązanie handlowe.

Część szczegółowa: Kontrakt kupna i sprzedaży. Przedsiębiorstwo komisowe. Spedytor Przewoźnik. Przewoźnictwo kolei żelaznych.

Sądownictwo handlowe w Austrii.

B) Prawo wekslowe.

Wstęp. Historia weksla i prawa wekslowego. Źródła prawa wekslowego austriackiego

Wymogi weksla przekazowego i własnego.

Zdolność wekslowa i odpowiedzialność. Zasada solidarnej odpowiedzialności i jej skutki. Odpowiedzialność dłużnika głównego. Poręka wekslowa.

Indos i jego skutki. Czy jest możliwą zwykła cesya weksla? Protest.

Akcept. Akcept zwykły.

Sądownictwo wekslowe.

81. Ustawy budownicze i kolejowe.

Profesor: **Gustaw Bisanz.**

(Tygodniowo 2 godziny wykładu w półroczu zimowym).

I. Ustawy budownicze: Władze budownicze. Upoważnieni technicy. Przemysł budowniczy. Policja budownicza i przepisy budownicze.

II. Ustawy drogowe: Przepisy dotyczące się ponoszenia kosztów budowy i utrzymania dróg publicznych. Przepisy o konstrukcyi dróg. Policja drogowa.

III. Ustawy wodne. Prawo własności i użytkowanie wód. Postanowienia dotyczące się ponoszenia kosztów robót wodnych Spółki wodne. Policja wodna.

IV. Ustawy kolejowe: Wpływ administracyi państwowej na sprawy kolejowe Koncesye kolejowe. Przepisy o budowie dróg żelaznych.

82. Buchalteryja.

Docent płałny: **Dr. Maryan Lewakowski.**

(Tygodniowo 2 godziny wykłađu w obudwu półroczech).

Pojęcia wstępne: Gospodarstwo i przedsiębiorstwo. Majątek, kapitał, produkcya. Spółki handlowe, przemysłowe i fabryczne; komandytowe i akcyjne.

Pieniądze, monety i waluty, papiery wartościowe, kupony, weksle; eskont, weksle zagraniczne (dewizy) i tychże obliczenie.

Główne zasady ustawy wekslowej.

Rachunkowość kupiecka i przemysłowa. Wymogi ustawy handlowej co do prowadzenia ksiąg handlowych, oraz co do mocy dowodowej tychże. Styl kupiecki i korespondencya handlowa. Przedstawienie stanu i zmian majątku.

Zasada rachunkowości pojedynczej, księgi i zamknięcie tychże. Praktyczne przeprowadzenie przykłađu podług rachunkowości pojedynczej.

Zasady rachunkowości podwójnej. Księgi i zamknięcie tychże, bilansowanie i kontrola.

Rachunki bieżące. (Conto-Corrent). Obliczenie odsetek podług metody drabinkowej, włoskiej i francuskiej. Obliczenie odsetek skłađanych, zamknięcie w powietrzu.

Praktyczne przeprowadzanie przykłađu z rachunkowości podwójnej.

83. Ustawy akcyzowe.

Docent płałny: **Mieczysław Dajewski.**

(Tygodniowo 3 godziny wykłađu w półroczu zimowem).

84. Malarstwo akwarelowe.

Artysta malarz: **Michał Sozański.**

(Za osobnem honoraryum).

85. Język niemiecki.

Nauczyciel: **Dr. Albert Zipper.**

(Tygodniowo 4 godziny w obudwu półroczach).

Ćwiczenia w Konwersacyi. Tłumaczenia z polskiego. Czytanie dzieł niemieckich.

Wykłady o wybitniejszych zjawiskach nowszej i najnowszej literatury.

86. Język francuski.

Nauczyciel: **Jan Amborski.**

(Tygodniowo 3 godziny w obudwu półroczach).

87. Język angielski.

Nauczyciel: **Karol Firlej-Bielański.**

(Tygodniowo 3 godziny w obudwu półroczach).

PLAN NAUK NA ROK 1894.-5.

(W. znaczy wykład. Ć. znaczy ćwiczenia. R. znaczy rysunki. Znakiem * oznaczone przedmioty są polecone.)

A. Wydział inżynieryi.

Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w półroczu					
			zimowem			letniem		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
I.	Matematyka I.	1	6	—	—	6	—	—
	Geometrya wykreślna	5	5	—	10	5	—	10
	Fizyka ogólna i techniczna.	11	7	—	—	7	—	—
	Encyklopedia chemii	16	3	—	—	3	—	—
	Rysunki odręczne I.	72	—	—	4	—	—	4
	*Repetytoryum matematyki ele- mentarnej	2	2	—	—	2	—	—
	*Ekonomia społeczna	79	4	—	—	4	—	—
	*Encyklopedia elektrotechniki.	12	2	—	—	2	—	—
	*Język francuski	86	3	—	—	3	—	—
II.	Matematyka II.	3	6	—	—	6	—	—
	Mechanika.	6	7	—	—	7	—	—
	Geodezya I.	7	4	3	4	4	8	4
	Rysunki techniczne	73	—	—	4	—	—	4
	Buchalterya	82	2	—	—	2	—	—
	*Repetytoryum matematyki wyż- szej	4	2	—	—	2	—	—
	*Nauka form architektonicznych	68	2	—	2	2	—	2
	*Pomiary elektrotechniczne kurs I.	13	2	—	—	—	3	—
	*Pomiary elektrotechniczne kurs II.	—	—	—	—	2	—	—
	*Prawo handlowe i wekslowe	80	1	—	—	1	—	—
	*Kamieniarka	48	1	—	2	1	—	2
	*Język angielski	87	2	—	—	2	—	—

Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w półroczu					
			zimowem			letniem		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
III.	Geodezya II.	8	3	—	—	3	—	—
	Praktyczne ćwiczenia z Geodezyi od 8. do 27. lipca.							
	Statyka budowli	49	5	—	4	—	—	—
	Architektura I.	64	6	—	10	5	—	10
	Budownictwo mostów część I.	50	—	—	—	5	—	8
	Geologia I. i II.	24, 25	2	1	—	4	1	—
	*Rolnictwo część I.	29	3	—	—	3	—	—
	*Encyklopedia leśnictwa	28	3	—	—	3	—	—
	*Głębokie wiercenia	63 A	3	—	—	—	—	—
	*Eksploatacyja kopalni	63 B	—	—	—	2	—	—
*Pomiary elektrotechniczne II.	14	—	3	—	—	—	—	
IV.	Astronomia sferyczna	9	3	—	—	3	2	—
	Budownictwo kolei żelaznych I.	57	3	—	—	—	—	—
	Budownictwo dróg i budownictwo kolei żelaznych II.	58	3	—	4	3	—	6
	Ustawy budownicze i kolejowe	81	2	—	—	—	—	—
	Budownictwo mostów część I.	51	4	—	6	4	—	10
	Roboty wodne I.	53	4	—	—	—	—	—
	Dwudniowa wycieczka geolo- giczna.							
	*Kolejnictwo kurs II.	61	—	—	—	3	—	—
	*Technologia chemiczna oleju skalnego i wosku ziemnego	39	3	—	—	—	—	—
	*Rolnictwo część I.	29	3	—	—	3	—	—
	*Chemia rolnicza	22	—	—	—	3	—	—
*Melioracye rolne	56	3	—	—	3	—	—	

Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w półroczu					
			zimowem			letniem		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
V	Budownictwo kolei żelaznych III. i budownictwo tunelów	59	3	—	4	3	—	6
	Roboty wodne II.	54	4	—	8	4	—	12
	Architektura kolei żelaznych	69	—	—	—	2	—	4
	Encyklopedia machin	45	—	—	—	4	—	—
	*Kolejnictwo kurs III.	62	3	—	—	3	—	—
	*Wybrane działy z nauki rol- nictwa	30	2	—	—	2	—	—
	*Technologia mechaniczna	31	3	—	—	3	—	—
	*Melioracye rolne	56	3	—	—	3	—	—
*Mosty i dachy łukowe	52	1	—	2	—	—	—	

B. Wydział Architektury.

Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w półroczu					
			zimowem			letniem		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
I.	Matematyka I.	1	6	—	—	6	—	—
	Repetytoryum matematyki ele- mentarnej	2	2	—	—	2	—	—
	Geometrya wykreslna	5	5	—	10	5	—	10
	Fizyka ogólna i techniczna. . .	11	7	—	—	7	—	—
	Rysunki odręczne I.	72	—	—	4	—	—	4
	*Propedeutyka architektoniczna .	71	2	—	—	—	—	4
	*Ekonomia społeczna	79	4	—	—	4	—	—
	*Encyklopedia elektrotechniki .	12	2	—	—	2	—	—
*Język francuski	85	3	—	—	3	—	—	
II.	Mechanika.	6	7	—	—	7	—	—
	Geodezya I.	7	4	3	2	4	8	2
	Rysunki odręczne.	74	—	—	6	—	—	6
	Nauka form architektonicznych .	68	2	—	6	2	—	6
	*Repetytoryum wyższej matem..	4	2	—	—	2	—	—
	*Kamieniarka	48	1	—	2	1	—	2
	*Prawo handlowe i wekslowe .	80	1	—	—	1	—	—
III.	Encyklopedia chemii	16	3	—	—	3	—	—
	Statyka budowli	49	5	—	4	—	—	—
	Architektura I.	64	6	—	10	8	—	12
	Rysunki ornamentalne I.	75	—	—	4	—	—	4
	Geologia I.	24	2	1	—	—	—	—
	Modelowanie I.	77	—	2	—	—	4	—
IV.	Encyklopedia machin	45	—	—	—	4	—	—
	Architektura II.	66	3	—	20	3	—	20
	Ustawy budownicze i kolejowe .	81	2	—	—	—	—	—

Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w. półroczu					
			zimowem			letniem		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
IV.	Historya architektury Część I. . .	67	2	—	—	2	—	—
	Rysunki ornamentalne II.	76	—	—	4	—	—	4
	Modelowanie II.	78	—	4	—	—	4	—
	Buchalterya	82	2	—	—	2	—	—
V.	Encyklopedia nauk inżynierskich.	55	3	—	—	3	—	—
	Kompozycje architektoniczne . .	70	—	—	24	—	—	24
	*Architektura kolei żelaznych. .	69	—	—	—	2	—	4
	*Technologia mechaniczna I. . .	31	3	—	—	3	—	—

C. Wydział Budownictwa machin.

Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w półroczu					
			zimowem			letniem		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
I.	Matematyka I	1	6	—	—	6	—	—
	Geometrya wykreslna	5	5	—	10	5	—	10
	Fizyka ogólna i techniczna	11	8	—	—	8	—	—
	Rysunki odręczne I.	72	—	—	4	—	—	4
	*Repetytoryum matematyki ele- mentarnej	2	2	—	—	2	—	—
	*Ekonomia społeczna	79	4	—	—	4	—	—
	*Encyklopedia elektrotechniki.	12	2	—	—	2	—	—
	*Język francuski	86	3	—	—	3	—	—
II.	Matematyka II.	3	6	—	—	6	—	—
	Repetytoryum wyższej matematyki	4	2	—	—	2	—	—
	Mechanika.	6	7	—	—	7	—	—
	Geodezya I.	7	4	3	4	4	8	4
	Rysunki techniczne	73	—	—	4	—	—	4
	*Prawo handlowe i wekslowe	80	1	—	—	1	—	—
	*Pomiary elektrotechniczne kurs I.	13	2	—	—	—	3	—
	*Pomiary elektrotechniczne kurs II.	14	—	—	—	2	—	—
III.	Encyklopedia chemii	16	3	—	—	3	—	—
	Technologia mechaniczna I.	31	3	—	—	3	—	—
	Teorya machin	43	4	—	—	4	—	—
	Budownictwo machin I.	46	5	—	10	5	—	10
	Encyklopedia architektury	65	4	—	6	3	—	6
	*Kolejnictwo I. i II.	60, 61	3	—	—	3	—	—
	*Encyklopedia leśnictwa	28	3	—	—	3	—	—
	*Pomiary elektrotechniczne kurs II.	14	—	3	—	—	—	—

Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w półroczu					
			zimowem			letnieme		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
III.	*Elektrotechnika szczegółowa . .	15	2	—	—	3	—	—
	*Górnictwo nafty i wosku ziem.	63	3	—	—	2	—	—
IV.	Technologia mechaniczna II. . .	32	3	—	—	3	—	—
	Budownictwo machin II.	47	6	—	10	6	—	10
	Encyklopedia nauk inżynierskich	55	3	—	—	3	—	—
	Buchalteryja	82	2	—	—	2	—	—
	*Kolejnictwo III.	62	3	—	—	3	—	—
	*Technologia chemiczna oleju skalnego i wosku ziemnego .	39	3	—	—	—	—	—

Ad C. Kurs przygotowawczy dla kandydatów zawodu górniczego.

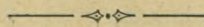
Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w półroczu					
			zimowem			letniem		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
I.	Matematyka I.	1	6	—	—	6	—	—
	Geometrya wykreslna	5	5	—	10	5	—	10
	Fizyka ogólna i techniczna. . .	14	7	—	—	7	—	—
	Chemia ogólna nieorganiczna . .	17	4	—	—	4	—	—
	Chemia analityczna jakościowa .	19	—	—	—	1	10	—
II.	Mechanika	6	7	—	—	7	—	—
	Geodezya I.	7	4	3	4	4	8	4
	Mineralogia	23	4	1	—	3	2	—
	Budownictwo machin I.	46	5	—	4	5	—	4
III.	Teorya machin.	43	4	—	—	4	—	—
	Budownictwo machin II.	47	5	—	3	5	—	6
	*Geologia I. i II.	24, 25	2	1	—	4	1	—
	Geodezya II.	8	3	—	—	3	—	—
	Buchalterya	82	2	—	—	2	—	—
	*Prawo handlowe i wekslowe . .	80	1	—	—	1	—	—
	*Encyklopedia architektury. . .	65	4	—	6	3	—	6
	*Górnictwo nafty i wosku ziem. .	63	3	—	—	2	—	—
	*Technologia chemiczna oleju skal- nego i wosku ziemnego . . .	39	3	—	—	—	—	—

D. Wydział Chemiczno-techniczny.

Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w półroczu					
			zimowem			letniem		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
I.	Matematyka I	1	6	—	—	6	—	—
	Fizyka ogólna i techniczna . . .	11	7	—	—	7	—	—
	Chemia ogólna nieorganiczna . .	17	4	—	—	3	—	—
	Chemia analityczna jakościowa .	19	1	—	—	1	—	—
	Ćwiczenia w laboratorium che- mii analit. jakościowej	19	—	12	—	—	12	—
	*Zoologia	26	4	2	—	—	—	—
	*Botanika	27	—	—	—	4	2	—
	*Repetytorium matematyki ele- mentarnej	2	2	—	—	2	—	—
	*Ekonomia społeczna	79	4	—	—	4	—	—
	*Encyklopedia elektrotechniki . .	12	2	—	—	2	—	—
*Język francuski	86	3	—	—	3	—	—	
II.	Mineralogia	23	4	1	—	3	2	—
	Chemia ogólna organiczna . . .	18	3	—	—	4	—	—
	Chemia analityczna ilościowa . .	20	1	—	—	1	—	—
	Ćwiczenia w laboratorium che- mii analit. ilościowej	20	—	12	—	—	12	—
	Encyklopedia mechaniki i nauki o machinach	44	3	—	—	4	—	—
	*Pomiary elektrotechniczne kurs I.	13	2	—	—	—	3	—
	*Prawo handlowe i wekslowe .	80	1	—	—	1	—	—
	*Język francuski	86	3	—	—	3	—	—
III.	Technologia chemiczna I	33	4	—	—	4	—	—
	Analiza chemiczno-techniczna . .	35	—	12	—	—	12	—

Rok	Przedmiot	Liczba spisu wykładów	Tygodniowa liczba godzin w półroczu					
			zimomem			letniem		
			W.	Ć.	R.	W.	Ć.	R.
III.	Encyklopedia architektury	65	4	—	6	3	—	6
	Geologia I. (Petrografia)	24	2	1	—	—	—	—
	*Geologia II.	25	—	—	—	4	1	—
	*Górnictwo nafty i wosku ziem.	63	3	—	—	2	—	—
	*Ustawy akcyzowe II.	83	3	—	—	—	—	—
	*Rolnictwo część. I.	29	3	—	—	3	—	—
	*Referaty z najnowszej literatury chemicznej	21	1	—	—	1	—	—
IV.	Chemia rolnicza	22	—	—	—	3	—	—
	Technologia chemiczna II.	34	4	—	—	4	—	—
	Towaroznawstwo techniczne	37	2	3	—	2	3	—
	Analiza i produkcya chemiczno-techniczna	36	—	20	—	—	20	—
	*Technologia chemiczna oleju skalnego i wosku ziemnego	39	3	—	—	—	—	—
	*Rolnictwo część I	29	3	—	—	3	—	—
	*Buchalterya.	82	2	—	—	2	—	—
	*Oświetlanie i opalanie	40	—	—	—	2	—	—
	*Wybrane działy z nauki rolnictwa	30	2	—	—	2	—	—
	*Ustawy akcyzowe I.	83	3	—	—	—	—	—
Referaty z najnowszej literatury chemicznej	21	1	—	—	1	—	—	

Na wszystkich Wydziałach poleca się język niemiecki i literaturę.

ETAT OSOBOWY

C. K. SZKOŁY POLITECHNICZNEJ.

(Tytuły umieszczone niżej).

Rektor.

Maksymilian Thullie.

Prorektor.

Dr. Placyd Dziwiński.

Dziekan Wydziału Inżynieryi.

Karol Skibiński.

Prodziekan Wydziału Inżynieryi.

Józef Rychter.

Dziekan Wydziału Architektury.

Dr. Mieczysław Łazarski.

Prodziekan Wydziału Architektury.

Gustaw Bisanz.

Dziekan Wydziału Budownictwa machin.

Roman Dzieślewski.

Prodziekan Wydziału Budownictwa machin.

Juliusz Jaxa Bykowski.

Dziekan Wydziału chemiczno-technicznego.

Dr. Stefan Niementowski.

Prodziekan Wydziału chemiczno-technicznego.

Bronisław Pawlewski.

Kolegium Profesorów.

Julian z Lwirodu Zachariewicz, architekt, p. z. profesor architektury, kawaler orderu żelaznej korony III. klasy, prezes c. k. komisji egzaminacyjnej dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale Architektury, członek komisji egzaminacyjnej dla architektów autoryzowanych, konserwator zabytków sztuki, członek Rady król. stoł. m. Lwowa. (Kastelówka, wila Julieta).

Władysław Zajączkowski, doktor filozofii, p. z. profesor matematyki, członek czynny c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, docent matematyki w krajowej szkole gospodarstwa lasowego, członek c. k. komisji egzaminacyjnej dla kandydatów nauczycieli szkół średnich we Lwowie, zastępca naczelnego dyrektora galicyjskiej Kasy oszczędności. (Ulica Sykstuska l. 50).

Julian Niedźwiedzki, p. z. profesor mineralogii i geologii, docent prywatny tychże przedmiotów w c. k. Uniwersytecie, członek czynny c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, członek krajowej Rady górniczej, członek c. k. komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich. (Ulica Kleina l. 3).

Bogdan Maryniak, p. z. profesor budownictwa machin, c. k. komisarz egzam. dla kandydatów na nadzorców machin i kotłów parowych, docent mechaniki w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie. (Ulica Sykstuska l. 50).

Józef Rychter, dypl. inżynier, p. z. profesor inżynierii, prezes c. k. komisji egzaminacyjnej dla II-go egzaminu rządowego na wydziale Inżynierii, członek komisji egzaminacyjnej dla autoryzowanych inżynierów budowy i inżynierów kultury. (Ulica Zyblikiewicza l. 3).

Juliusz Jaxa Bykowski, p. z. profesor technologii mechanicznej. (Ulica Kornela Ujejskiego l. 10).

Gustaw Bisanz, p. zw. profesor architektury członek komisji egzaminacyjnej dla autoryzowanych architektów i inżynierów budowy i inżynierów kultury, członek komisji egzaminacyjnej na budowniczych i na majstrów przem. budow. (Ulica Kornela Ujejskiego l. 12).

Karol Skibiński, p. z. profesor inżynierii, członek komisji egzaminacyjnej dla autoryzowanych inżynierów budowy. (Ul. Wronowskich l. 6).

Bronisław Pawlewski, p. z. profesor technologii chemicznej, prezes c. k. komisji egzaminacyjnej dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale chemiczno-technicznym, chemik przysięgły sądowy dla spraw garbarskich, członek krajowej Rady górniczej, docent technologii w kraj. szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie. (Gmach laboratorium chemicznego).

Placyd Dziwiński, doktor filozofii, p. z. profesor matematyki, członek c. k. komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich i wydziałowych we Lwowie, członek komisji egzaminacyjnej dla geometrów autoryzowanych, docent geometrii wykresnej w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie. (Ulica Batorego l. 38).

Mieczysław Łazarski, doktor filozofii, p. z. profesor geometrii wykresnej. (Ulica Kleina l. 4).

Roman baron Gostkowski, p. z. profesor kolejnictwa, b. radca generalnej Dyrekcyi austryackich kolei państwowych, prezes Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie, członek Rady stoł. król. miasta Lwowa. (Ulica Franciszkańska l. 5).

Kazimierz Olearski, doktor filozofii, p. z. profesor fizyki ogólnej i technicznej. (Ulica Bogusławskiego l. 4).

Leonard Marconi, p. z. profesor rysunków odręcznych, ornamentalnych i modelowania, honorowy członek akademii „Panteon“ w Rzymie. (Ulica Sadownicka l. 1).

Maksymilian Thullie, dyplomowany inżynier, p. z. profesor inżynierii, członek komisji egzaminacyjnej dla autoryzowanych inżynierów budowy i inżynierów kultury. (Ulica św. Mikołaja l. 13).

Eustachy Wołoszczak, doktor filozofii i doktor praw, p. n. profesor zoologii, botaniki i towaroznawstwa technicznego. (Ulica Sapiehy 15).

Roman Dzieślewski, p. n. profesor elektrotechniki. (Ulica Koralnicka l. 2).

Stefan Niementowski, doktor filozofii, p. n. profesor chemii ogólnej. (Gmach laboratorium chemicznego).

Tadeusz Fiedler, p. n. profesor mechaniki i teorii machin. (Ulica cFranciszkańska l. 11).

Zygmunt Strusiewicz, docent płatny rolnictwa, kawaler orderu Franciszka Józefa, b. profesor kr. wyższej szkoły rolniczej w Dublinach, referent spraw rolniczych w Wydziale krajowym, członek c. k. komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół rolniczych, docent rolnictwa w kraj. szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie, oceniciel sądowy ekonomiczny i lasowy. (Ulica Łyczakowska l. 4).

Kazimierz Żorawski, doktor filozofii, docent prywatny matematyki. (Ulica Brajerowska l. 18).

Zastępca profesora.

Seweryn Widt, zast. profesora geodezyi kursu II., nauczyciel c. k. państwowej Szkoły przemysłowej, autoryzowany inżynier budowy, zaprzysiężony znawca sądowy dla spraw budownictwa, tudzież drogowych, wodnych i kolejowych. (Ulica Mickiewicza l. 22).

Docenci płatni.

Roman Wawnikiewicz, doktor filozofii, profesor chemii w wyższej szkole rolniczej w Dublinach, docent chemii rolniczej. (Dublany).

Maryan Lewakowski, doktor praw, urzędnik filii c. k. uprzyw. Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu, docent buhalterji. (Ul. Szopena l. 5).

Józef K. Janowski, architekt, docent encyklopedyi architektury. (Rynek l. 3).

Władysław Pilat, doktor praw, adjunkt c. k. Prokuratorji skarbu, docent ekonomii społecznej, tudzież prawa handlowego i wekslowego. (Ulica Augusta Bielowskiego l. 6).

Roman Załoziecki, docent technologii oleju skalnego i wosku ziemnego, kierownik krajowej stacji doświadczalnej dla przemysłu naftowego. (Ulica Sykstuska l. 64).

Mieczysław Dajewski, radca c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu, docent ustaw akcyzowych. (Ulica Gołębia l. 9.)

Leon Syroczyński, inżynier górniczy Wydziału krajowego, docent górnictwa nafty i wosku ziemnego. (Ulica Kopernika, róg ulicy Wronowskich).

Stanisław Zdobnicki, inżynier c. k. kolei państwowych, docent encyklopedyi mechaniki i nauki o machinach. (Ulica Boimów l. 3).

Docenci prywatni.

Roman Wawnikiewicz, jak wyżej, docent technologii chemicznej.

Michał Kowalczuk, architekt i konces. budowniczy, docent historyi architektury, członek komisji historyi sztuki Akademii i umiejętności w Krakowie. (Ul. Kalecza l. 6).

Roman Załoziecki, jak wyżej.

Franciszek Dobrzyński, docent elektrotechniki. (Ulica Sykstuśka l. 43).

Władysław Pilat, docent ekonomii społecznej. j. w.

Jan Blauth, inżynier Wydziału krajowego, docent melioracji rolnych. (Ulica Chrzanowskich l. 3).

Kazimierz Żórawski, doktor filozofii, docent prywatny matematyki.

Franciszek Skowron, architekt, nadinżynier c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, docent historyi architektury. (Ulica Batorego l. 36).

Kazimierz Acht, dyplomowany leśnik, c. k. zarządca lasów i dóbr państwowych, docent prywatny encyklopedyi leśnictwa, redaktor „Sylwana”. (Ulica Zimorowicza l. 7c).

Edmund Krzen, inżynier-keramik, dyrektor krajowej Stacji doświadczalnej ceramicznej. (Ulica Krasieckich l. 5).

Nauczyciele.

Jan Amborski, nauczyciel języka francuskiego, (Ulica Chożańczyzna l. 12).

Albert Zipper, doktor filozofii, profesor w c. k. II. gimnazjum, lektor języka i literatury niemieckiej. (Ulica Brajerowska l. 7).

Michał Sozański, artysta malarz, dla malarstwa akwarelowego,
(Ulica Trzeciego Maja l. 14).

Karol Firlej-Bielański, lustrator Związku towarzystw zaliczkowych, nauczyciel języka angielskiego. (Ulica Jagiellońska l. 14)

Józef Kropiwnicki, nauczyciel języka angielskiego. (Ulica Łyczakowska l. 7).

A s y s t e n c i .

Przy katedrze	Fizyki:	Franciszek Dobrzyński.
"	"	Mineralogii: Karol Rolle.
"	"	Chemii ogólnej: Bonifacy Orzechowski , dr. fil.
"	"	Technologii chemicznej: Wiktor Syniewski.
"	"	Mechaniki: Kazimierz Żorawski , dr. fil.
"	"	Technologii mechanicznej: <i>Vacat.</i>
"	"	Budownictwa machin: Feliks Kramer.
"	"	Geometrii wykresłej: Zdzisław Szczęsnowicz.
"	"	Rysunków i modelowania: Edward Lepszy.
"	"	Geodezyi: { a) Władysław Opolski.
"	"	b) Adam Antoni Lewicki.
"	"	Robót wodnych: Wojciech Stepkiewicz.
"	"	Budownictwa dróg, kolei żelaznych i tunelów: Maksymilian Huber.
"	"	Architektury II.: Michał Łużecki.
"	"	Architektury I.: Jan Bogucki.
"	"	Budownictwa mostów: Edmund Libański.
"	"	Elektrotechniki: Zdzisław Stanecki , dr. fil.

Kancelarya c. k. Szkoły Politechnicznej.

Rektor: **Maksymilian Thullie** j. w.

Sekretarz: **Kazimierz Rosinkiewicz.**

Biblioteka c. k. Szkoły Politechnicznej.

Kierownik: **Józef Rychter.**

Skryptor: **Antoni Jakubowski.**

Muzea c. k. Szkoły Politechnicznej.

Muzeum Architektury I.

Kierownik: **Gustaw Bisanz.**

Asystent: **Jan Bogucki.**

Muzeum Architektury II.

Kierownik: **Julian Zachariewicz.**

Asystent: **Michał Łużecki.**

Muzeum rysunków i modelowania.

Kierownik: **Leonard Marconi.**

Asystent: **Edward Lepszy.**

Muzeum Geodezyi.

Kierownik tymcz.: **Seweryn Widt.**

Asystent: **Adam Antoni Lewicki.**

Muzeum Budownictwa dróg i kolei.

Kierownik: **Karol Skibiński.**

Asystent: **Maksymilian Huber.**

Muzeum robót wodnych.

Kierownik: **Józef Rychter.**

Asystent: **Wojciech Stepkiewicz.**

Muzeum Budownictwa mostów.

Kierownik: **Maksymilian Thullie.**

Asystent: **Edmund Libański.**

Muzeum Mechaniki.

Kierownik: **Tadeusz Fiedler.**

Asystent: **Kazimierz Żurawski.**

Muzeum Geometrii wykreslnej.

Kierownik: **Dr. Mieczysław Łazarski.**

Asystent: **Zdzisław Szczęsnowicz.**

Muzeum Budownictwa machin.

Kierownik: **Bogdan Maryniak.**

Asystent: **Feliks Kramer.**

Muzeum Technologii mechanicznej.

Kierownik: **Juliusz Bykowski.**

Asystent: *Vacat.*

Muzeum i laboratorium elektrotechniczne.

Kierownik: **Roman Dzieślewski.**

Asystent: **Dr. Zdzisław Stanecki.**

Muzeum i laboratorium fizyczne.

Kierownik: **Dr. Kazimierz Oleński.**

Asystent: **Franciszek Dobrzyński.**

Muzeum i laboratorium mineralogiczne i geologiczne.

Kierownik: **Julian Niedzwiedzki.**

Asystent: **Karol Rolle.**

Muzeum i laboratorium chemii ogólnej.

Kierownik: **Dr. Stefan Niementowski.**

Asystent: **Wacław Skiniewski.**

Muzeum i laboratorium Technologii chemicznej.

Kierownik: **Bronisław Pawlewski.**

Asystent: **Ludwik Brunner.**

Obserwatorium c. k. Szkoły Politechnicznej i stacya meteorologiczna.

Kierownik tymcz.: **Dr. Placyd Dziwiński.**

Asystent: **Władysław Opolski.**

Muzeum Górnictwa nafty i wosku ziemnego.

Kierownik: **Leon Syroczyński.**

Krajowe stacye doświadczalne.

Krajowa Stacja ceramiczna.

Kierownik: **Edmund Krzen.**

**Krajowa Stacja doświadczalna przemysłu
naftowego.**

Kierownik: **Roman Załoziecki.**

Służba c. k. Szkoły Politechnicznej.

1 dozorca gmachów.

1 laborant katedry fizyki, a zarazem nadzorca przewodów gazowych i wodnych.

2 laborantów w laboratoryach chemicznych.

1 odźwierny.

1 sługa kancelaryjny.

1 sługa biblioteczny.

1 sługa gabinetu mineralogii i geologii, a zarazem p. o. laboranta tej katedry.

1 sługa przy katedrze elektrotechniki, a zarazem laborant tej katedry.

4 sług szkolnych.

3 sług tymczasowych.

4 stróży.

2 pomocników stróżów na czas pory zimowej.

SKŁAD

c. k. Komisji egzaminacyjnych dla II. egzaminu rządowego.

1. Wydział Inżynieryjny.

Prezes: **Józef Rychter**.

Zastępca prezesa: **Karol Setti**, c. k. radca dworu, kawaler orderów żelaznej korony i Franciszka Józefa.

Członkowie: Profesorowie: **Zachariewicz**, **Bisanz**, **Skibiński**, **Dziwiński**, **Thullie**, **Gostkowski**, j. w.

2. Wydział Architektury.

Prezes: **Julian Zachariewicz**,

Zastępca prezesa: **Karol Setti**, j. w.

Członkowie: **Juliusz Hochberger**, architekt, dyrektor urzędu budowniczego król. stoł. miasta Lwowa.

Profesor: **Gustaw Bisanz**, j. w.

3. Wydział Budownictwa Machin.

Prezes: **Jan Nep. Franke**, c. k. inspektor krajowych szkół realnych i przemysłowych.

Zastępca prezesa: **Wacław Przetocki**, c. k. inspektor salin.

Członkowie: **Władysław Majewski**, inspektor c. k. kolei skarbowych.

Adolf Wex, starszy inżynier c. k. kolei skarbowej.

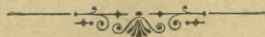
Profesorowie: **Juliusz Bykowski**, **Bogdan Maryniak**.

4. Wydział Chemiczno-techniczny.

Prezes: **Bronisław Pawlewski**, j. w.

Zastępca prezesa: **Julian Niedźwiedzki**, j. w.

Członkowie: **Juliusz Mikolasch**, radny miasta, **Stanisław Szczepanowski**, poseł do Rady Państwa i Sejmu, **Dr. Roman Wawnikiewicz**, j. w., **Dr. Stefan Niementowski**, j. w.

Sprawozdanie

z uroczystego obchodu zakończenia 50-tego roku
istnienia Politechniki we Lwowie.

Dnia 4. listopada 1844 r. została otwarta we Lwowie c. k. Akademia techniczna, która następnie rozwinęła się na obecną c. k. Szkołę politechniczną.

Ponieważ rok 1894, jest pięćdziesiątym z rzędu od chwili założenia wyższego instytutu technicznego we Lwowie, przeto Kolegium profesorów Szkoły politechnicznej, pragnąc uczcić wspomnienie tej tak doniosłej chwili, postanowiło zakończyć 50-ty rok istnienia tego instytutu uroczystym obchodem.

Uroczystość ta odbyła się dnia 10. lipca br.

O godzinie 9. przed poł. liczne grono uczestników, złożone z dostojników państwa, reprezentantów władz rządowych i autonomicznych, delegatów wyższych zakładów naukowych, profesorów, docentów, asystentów i młodzieży technicznej, wreszcie uczestników „III. Zjazdu techników“, i zaproszonych gości, wysłuchało mszy świętej, odprawionej w kościele św. Maryi Magdaleny przez Jego Excel. arcybiskupa ks. Morawskiego w asystencyi liczego duchowieństwa. Podczas nabożeństwa chór mieszany Tow. spiew. „Lutni“ wykonał wspaniałe dzieło „mszę“ Kurpińskiego.

O godzinie 11. przybyli uczestnicy do przybranej kwiatami auli Szkoły politechnicznej, gdzie na estradzie wśród zieleni kwiatów umieszczony portret s. p. Dr. Feliksa Strzeleckiego, pierwszego rektora c. k. Szkoły politechnicznej, witał pierwszy niemiem spojrzeniem przybyłych gości, odświeżając w ich wspomnieniach dzieje Szkoły z przed ćwierci wieku.

Gdy dostojni goście, w rzędzie których wymienić wypada arcybiskupów ks. Morawskiego i Issakowicza, prezesa wystawy krajowej ks. Adama Sapiechę, prezydenta miasta Mochnackiego, rektora Dr.

Małeckiego, rektora Uniwersytetu lwowskiego Dr. Ćwiklińskiego, delegata Politechniki wiedeńskiej rektora Toulę, delegata Politechniki budapeszteńskiej dziekana Asbota, delegatów Uniwersytetu czernowieckiego rektora Dr. Kleinwächtera i Dr. Händla, posła do rady państwa Szczepanowskiego, prezesa III. Zjazdu techników Kossutha i w. i., zajęli swe miejsca, wykonał chór męski Tow. „Lutni“ kantatę napisaną specjalnie na tę uroczystość przez Michała Świerzyńskiego do słów Stanisława Rossowskiego, pod osobistym kierownictwem kompozytora.

Uroczystość zagaił rektor Szkoły politechnicznej Dr. Placyd Dziwiński powitaniem gości przybyłych na tę uroczystość jubileuszową, poczem przemówił jak następuje:

Dostojne Zgromadzenie!

„Te tylko narody przodują dziś ludzkości, które nauki techniczne do wyższego doprowadziły stopnia“. Pod tym hasłem rozpoczął pierwszy rektor naszej Szkoły, ś. p. Dr. Feliks Strzelecki uroczystość inauguracyjną nowego życia naukowego w naszym zakładzie na dniu 3. grudnia 1872. Wszystkie wyższe zakłady techniczne w państwie miały już wówczas swe własne statuta organizacyjne, przynające im samorząd w zakresie naukowym i dydaktycznym. Nasz zakład w tym roku po raz pierwszy korzystał z tego prawa, w roku, który był wprawdzie już rokiem 29-tym od czasu istnienia Akademii technicznej w kraju, ale zarazem pierwszym, w którym język ojczysty z woli Monarchy odzyskał swe prawa. Z zakładu, który wedle planu, z góry ułożonego, a do tego w obcym języku podawać miał młodzieży krajowej, rzekłbym, jedynie encyklopedyą nauk technicznych, miał wtedy powstać zakład, poświęcony już nie tylko nauczaniu ale i samodzielnemu pielęgnowaniu nauk technicznych w języku ojczystym, nauk, które u innych narodów stały się już jedną z najpotężniejszych dźwigni ich pomyślności. Było niezawodnie w historii naszego Zakładu rok najbardziej radosny, rok, w którym pierwszy wybrany rektor, zwracając uwagę kraju na ówczesny stan nauk technicznych, zachęcać mógł młodź krajową do pracy na tej niwie odłogiem u nas leżącej, aby narodowi przywrócić to wpływowe stanowisko, z którego innym narodom dał się zepchnąć.

Dlatego też dziś, gdy zakończenie 50. roku istnienia wyższego zakładu technicznego we Lwowie obchodzimy uroczystością akademicką, aby społeczeństwo nasze wtajemniczyć w historię rozwoju

Politechniki myśl nasza mimowoli sięga nie tyle początków założenia zakładu, ile raczej początków przeobrażenia jego w duchu potrzeb kraju. A ponieważ te przeobrażenia ugrupowały się około pierwszego rektora Szkoły ś. p. Feliksa Strzeleckiego, dlatego odsłaniając jego portret ofiarowany Szkole przez jego zięcia architekta Ramuła, chcemy uczcić pamięć niezapomnianego profesora fizyki, jednego z pierwszych profesorów Polaków w naszej Szkole i pierwszego, zaufaniem i wyborem kolegów zaszczyconego jej kierownika.

Pamięć jego niech żyje między nami! duch jego niech stale zamieszka w tych murach i zachęca nas i naszych następców, jak to czynił za życia, do pracy ku chwale naszego kochanego narodu.

Dostojne Zgromadzenie! Wydana wskutek uchwały grona Profesorów księga pamiątkowa, przeznaczona na dzisiejszą uroczystość, podająca rys historyczny założenia, rozwoju i obecny stan naszej Politechniki, skreślony przez jednego z naszych seniorów, profesora Dr. Władysława Zajązkowskiego, uwalnia mnie od szczególnych wywodów historycznych, tembardziej, że podczas inauguracji obecnego roku jubileuszowego miałem zaszczyt przedstawić momenta, które wpłynęły na powstanie Szkół politechnicznych w ogólności, a naszej w szczególności. Ograniczę się przeto do podniesienia tylko tych zdarzeń w upłynionem pięćdziesięcioleciu, które nadały piętno naszemu Zakładowi a łączyły się ściśle z ważniejszymi wydarzeniami w historii rozwoju ekonomicznego naszego kraju.

Założenie Akademii technicznej we Lwowie, przypada na ten czas, kiedy społeczeństwo nasze poczęło baczniejszą zwracać uwagę na stosunki ekonomiczne kraju, dążąc do podniesienia jego dobrobytu przez stworzenie warunków pomyślnych dla osiągnięcia tego celu. Z tego czasu datuje się założenie w naszym kraju takich instytucyj, jak Towarzystwo gospodarcze, Kasa oszczędności, Towarzystwo kredytowe ziemskie, w owych też czasach powstała po raz pierwszy myśl urządzenia wystawy krajowej we Lwowie, którą zapowiedziano już nawet a to na rok 1848. Wypadki współczesne nie dozwoliły jednak myśli tej doprowadzić do skutku a zachwiały jednocześnie nawet bytem Akademii technicznej, która otwarta dnia 4. listopada 1844. przez jej pierwszego dyrektora Dr. Floryana Schindlera, zaledwie weszła w życie ze swym czteroletnim oddziałem technicznym i dwuletnim oddziałem handlowym, oczekując uzupełnienia oddziałem rolniczym w zasadzie już postanowionym. Pożar

spowodowany bombardowaniem Lwowa na dniu 2 listopada 1848. zniszczył ówczesny gmach Akademii, wszystkie jej zbiory i akta i spowodował dłuższą przerwę w wykładach.

Dyr. Schindler powołany został w tym czasie do urzędzenia Akademii technicznej w Bernie, a prowizoryczne kierownictwo Zakładu we Lwowie, powierzone zostało prof. matematyki Aleksandrowi Reisingerowi.

Staraniom Reisingera, męża pełnego energii i życzliwości dla kraju, udało się wyjednać potrzebne fundusze na odbudowanie gmachu, urządzenie zbiorów i doprowadzenie Akademii do stanu przed rokiem 1848. Przerwane wykłady na oddziale technicznym rozpoczęto na nowo 4. grudnia 1850, a wkrótce potem w lutym 1851. został też Reisinger zamianowany stałym dyrektorem Akademii technicznej. Za jego wpływem została w r. 1853. zniesiona równorzędność oddziału handlowego z oddziałem technicznym a w r. 1856. utworzono samoistną sześcioklasową szkołę realną jako przygotowawczą do studyów na Akademii technicznej. Zarządzenia te mogły korzystnie wpłynąć na rozwój oddziału technicznego, który w przyszłości jedynie miał stanowić istotę Akademii. Nie brakło też ze strony Reisingera usiłowań, celem zaprowadzenia na oddziale technicznym wydziałów zawodowych a tem samem gruntownej reorganizacji Zakładu. Jego staraniom przypisać należy, że Ministerstwo stanu ostatecznie w r. 1865 zawezwało Kolegium profesorów do wypracowania projektu reorganizacji Zakładu. Przedłożony w r. 1866. projekt, obejmujący przeobrażenie Akademii na instytut politechniczny o pięciu wydziałach: inżynieryi-budowy, budowy machin, chemii technicznej, rolniczy i handlowy, nie wyszedł jednak poza sferę projektów. Ustawodawstwo o zakładaniu i urządzeniu instytutów technicznych zastrzeżone zostało tymczasem ustawą zasadniczą z 21. grudnia 1867. w Cislitawii Sejmom krajowym

Z własnej inicjatywy uchwalił też nasz Sejm krajowy w r. 1879. ustawę, wedle której miały istnieć w kraju dwie szkoły techniczne: 1. szkoła główna techniczna we Lwowie z wydziałami inżynieryi, mechaniki i chemii, tudzież kursami leśnictwa i handlu. 2. Akademia techniczna w Krakowie z wydziałami architektury, mechaniki i górnictwa.

Ustawa ta nie otrzymała jednak najwyższej sankcyi, natomiast zaczęło wówczas Ministerstwo oświecenia na wniosek Kolegium pro-

fesorów wprowadzać w drodze rozporządzeń szereg zmian i ulepszeń, które miały doprowadzić do dzisiejszego ustroju Zakładu.

W roku 1872. wydany został wreszcie prowizoryczny regulamin ustroju Szkoły, który z małemi zmianami obowiązywał do końca b. r. a więc przez lat 22. Dzięki orędownictwu ówczesnego Namiestnika ś. p. hr. Agenora Gołuchowskiego, zezwolił Najjaśniejszy Pan już za pierwszego Rektoratu ś. p. Feliksa Strzeleckiego na wystawienie osobnego gmachu dla Akademii technicznej, przeznaczając na ten cel z funduszków państwa kwotę 1 300.000 zł. Gmachy wybudowane według projektu naszego dzisiejszego seniora prof. Juliana Zachariewicza oddane zostały w październiku 1877. do użytku, a Akademia techniczna otrzymała równocześnie tytuł „technische Hochschule“ przetłómaczony w myśl wniosku Kolegium profesorów na nazwę: „Szkoła Politechniczna“. Było znowu moment nadzwyczaj ważny w historii Zakładu, łączący się zbiegiem okoliczności z równie ważnym momentem w historii rozwoju ekonomicznego naszego kraju, jakim była w tym właśnie roku urządzona pierwsza wystawa krajowa we Lwowie.

Odtąd datuje się stateczny rozwój naszego Zakładu a ustawowe zabezpieczenie organizacji Zakładu stanowiło przewodnią myśl usiłowań Kolegium, popieranych gorliwie przez założone w tym roku Towarzystwo politechniczne, skupiające siły techniczne w różnych gałęziach techniki pracujące.

Jakkolwiek Szkoła poszczycić się może od tego czasu każdego niemal roku ważnemi zdobyczami, rozszerzającemi jej działalność, to jednak ustawodawcze zapewnienie tego, co posiadamy, i stworzenie trwałej podstawy dalszego rozwoju, niezależnej od każdorazowych stosunków politycznych w kraju i państwie, wymagały wielu lat usiłowań. Projekty odnośnej ustawy przedkładano kilkakrotnie władzom, a Szkoła politechniczna pomimo swego rozwoju miała przecież do ostatniej chwili charakter prowizoryczny.

Kres temu prowizoryum położył Jego Ekscellencya Pan Minister oświecenia Dr. Stanisław Madeyski, przedkładając ostatni projekt, opracowany przez Kolegium profesorów, jako projekt rządowy na tegorocznej sesyi Sejmu krajowego do konstytucyjnego traktowania. Dzięki orędownictwu Jego Ekscellencyi Pana Namiestnika hr. Kazimierza Badeniego i gorliwości sejmowej komisji szkolnej, Sejm krajowy na posiedzeniu 13. lutego b. r. uchwalił przedłożony pro-

jekt jako ustawę, która też Najwyższem Postanowieniem z dnia 19. czerwca otrzymała Najwyższą Sankeyę.

Długoletnie starania Kolegium profesorów zostały więc uwieńczone pomyślnym skutkiem. Fakt ten odczuwamy tem radośniej, że stał się on znowu w roku nadzwyczaj ważnym dla rozwoju naszych stosunków ekonomicznych, w roku, w którym kraj cały wystąpił z produktami swej pracy na powszechnej wystawie krajowej. Z zakładu o regulaminie i ustroju prowizorycznym staje się dziś nasz Zakład na mocy ustawy Szkołą główną techniczną z wykładowym językiem polskim, mającą w ramach ustawy zapewniony jak najobszerniejszy rozwój w różnych gałęziach nauk technicznych. Wedle pomienionej ustawy mają istnieć w Szkole politechnicznej cztery wydziały: inżynierii, architektury, budownictwa machin i chemii technicznej a tworzenie dalszych wydziałów zostało pozostawione Ministerstwu na wniosek Kolegium profesorów. Rezolucya Wysokiego Sejmu krajowego w sprawie utworzenia osobnego Wydziału górnictwa i hutnictwa wskazała kierunek obecnie najbardziej pożądanego rozszerzenia, które, mamy nadzieję w niedługim czasie nastąpi.

Ze strony Kolegium zainicyowane zostało utworzenie kursu dla geometrów, którego projekt został już Ministerstwu przedłożony, a komisya specjalna z łona Kolegium profesorów wybrana, opracowała projekt kursu handlowego dla kształcenia techników komercyalistów a inna znowu komisya pracuje obecnie nad programem Wydziału rolniczo-melioracyjnego dla kształcenia inżynierów kultury. Rozległy wzrost nauk technicznych i szybki ich rozwój w różnych kierunkach wymaga dziś bardziej szczegółowego rozdziału naukowej pracy technicznej celem wykształcenia specjalistów, których brak w kraju odczuwać się daje. Idąc w myśl tych potrzeb krajowych, Szkoła nasza nie omieszka dokładać wszelkich starań, aby rozszerzyć zakres swego działania naukowego, aby dostarczyć zawodom technicznym w licznych ich gałęziach nowych należycie wykształconych adeptów, którzyby wraz z Szkołą brali udział w rozwoju całego życia technicznego, w uprawie wiedzy i dzieł technicznych.

Mam nadzieję, że Szkoła t. j. profesorowie i młodzież, spełni swe zadanie i skutkami swej pracy potrafi w społeczeństwie naszym zapuścić te korzenie sympatii, które dodają zachęty do dalszej pracy i dostarczają tych soków ożywczych, jakie do pełnego rozwoju tego jedyne go źródła nauk technicznych w naszym kraju są niezbędne.

Liczymy tu przedewszystkiem na własne siły i na współdziałanie wszystkich techników, a okoliczność, że z naszą uroczystością akademicką łączy się zjazd techników polskich, jak niemniej zjazd byłych uczniów naszej Szkoły i b. członków Towarzystwa akademickiego w jej łonie zawiązanego, niech będzie zadatkiem ciągłej styczności Szkoły z praktycznym życiem technicznym.

Jeżeli do tego dodam, że w tej dla Politechniki tak doniosłej chwili kraj wystąpił z produktami swej myśli i pracy na powszechnej wystawie krajowej w naszym mieście, to nie mogę w tym ponownym fakcie złączenia się uroczystości jubileuszowej Politechniki z uroczystością kraju nie dojrzeć pomyslniej wróżby dla Szkoły i kraju. W fakcie tym, zesłanym powiem przez Opatrzność, chcę widzieć nowy węzeł, łączący Szkołę z krajem, ciche a święte przymierze rokujące najświętszą przyszłość dla naszego narodu. A to przymierze staje się tem świętsze, tem czystsze, że nad niem objęła niejako opiekę Najdostojniejsza Osoba naszego Monarchy, pod którego panowaniem nasz naród swobodniej odetchnął, z którego historią wspaniałomyślnych rządów, Opatrzność złączyła historią rozwoju ekonomicznego naszego kraju i historią powstania i rozwoju naszej Szkoły. Dumni z tego i szczęśliwi zawołajmy po trzykroć: Najjaśniejszy Pan nasz niech żyje! niech żyje! niech żyje!

Następnie przemówił z estrady rektor uniwersytetu lwowskiego Dr. Cwikliński:

„Czcigodny panie Rektorze, szanowni panowie Profesorowie! Czyniąc zadość łaskawemu zaproszeniu, przybyliśmy ja i grono kolegów, aby imieniem tej starszej siostrzycy, której pan rektor chlubną poświęcił wzmiankę, aby imieniem Uniwersytetu lwowskiego pozdrowić was słowem koleżeńskim, bratnim, aby wyrazić radość naszą z powodu dzisiejszej radosnej chwili i życzyć wam pomyslności na przyszłość. *Jucundi acti labores*. Miłem i wdzięcznem jest wspomnienie przebytych znojów i trudów, zwłaszcza, jeżeli, jak wasze, przyniosły wyniki znakomite i plon obfity. Z zadowoleniem i dumą godziwą spoglądać może Politechnika lwowska w przeszłość minioną. Liczne grono jej wychowanców krząta się skutecznie około tego, aby zdobycze wiedzy technicznej zaszcześcić na gruncie rodzinnym, który tak długo leżał odłogiem, a skarby, w nim ukryte, wydobyć na jaw, wyzyskać dla dobra kraju i społeczeństwa. Zakład wasz dzięki niestrudżonym waszym staraniom, popartym przez możnych opiekunów, wzrósł ze skromnych zawiązków do znaczenia,

godności i powagi akademii i uzyskał trwałą podwalinę do dalszej daj Boże, jak najświętszej i najzbawienniejszej pracy naukowej. Dziwnym, a szczęśliwym zbiegiem okoliczności, wesele, jak w waszych murach, rozgościło się tego roku i w naszych; i uroczystość, podobna do dzisiejszej, i u nas także się przygotowuje uroczystość, która zamknie okres dawny, a otworzy wstęp do działalności na nowych, silnych podstawach.

Tak tedy dwa najwyższe zakłady naukowe tego grodu światnym pędem i polotem w spółzawodnictwie szlachetnym i uczciwym, niezawisłe od siebie, ale zgodne w miłości nauki i kraju, mają oddać w szerszym zakresie spełniać zadania, sobie powierzone. Życzę wam imieniem Uniwersytetu powodzenia w tym pochodzie ku celom pięknym i szczytnym i życzę, aby węzły, łączące oddawna obydwie nauki przybytki, mnożyły się i ścieśniały coraz więcej na chlubę i pożytek nauki i kraju.

Z kolei przemówił rektor Politechniki wiedeńskiej temi słowy;

„Das Professoren Collegium der technischen Hochschule in Wien erbietet der Schwesterschule Gruss und Glückwunsch zu der Feier ihres fünfzigjährigen Bestandes. Dass es mir vergönnt ist der Überbringer zu sein gereicht mir zu wahren Herzensfreude.

Die technischen Hochschulen sind so recht eigentlich Schöpfungen unseres Jahrhunderts, entsprungen aus der Erkenntniss: es müsse vorgesorgt werden für die culturellen Bedürfnisse der Menschheit. Wie Vorahnungen erscheinen die älteren Gründungen der Prager und Wiener Schule, während die Wurzeln der technischen Hochschule zu Lemberg zurückreichen bis in die Zeit, in welcher der fast übergewaltige Aufschwung der Industrie und des Verkehres seinen Anfang nahm, ein Aufschwung, der heute und wohl noch lange hin in Zukunft in unablässiger Steigerung andauert und andauern wird.

Möge auch die technische Hochschule in Lemberg in ihrer Entwicklung Schritt halten mit den stets sich erhöhenden Anforderungen an die Techniker zum Heile Galiziens, zum Wohle unseres gemeinschaftlichen Vaterlandes Oesterreichs“.

Na zakończenie wręczył mowca rektorowi Dziwińskiemu imieniem grona profesorów Politechniki wiedeńskiej ozdobny adres.

Następnie dziekan wydziału Budownictwa machin jako delegat „Josephineum“ budapeszteńskiego wynurzył w dłuższem przemówieniu szczerą sympatyą Instytucyi węgierskiej dla naszego Zakładu, życząc

mu ciągłego wzrostu na pożytek ojczyzny i wręczając rektorowi Dziwińskiemu adres gratulacyjny w formie ozdobnego albumu, zawierającego tekst następujący:

„Das Senat des königlich ungarischen Josephs-Polytechnicums, begrüsst aus seiner abgehaltenen Sitzung auf das herzlichste die k. k. technische Hochschule zu Lemberg bei Gelegenheit des fünfzigjährigen Bestandes dieser Anstalt.

Fünfzig Jahre sind auf dem Gebiete der allgemeinen kulturellen Entwicklung nur eine kurze Spanne Zeit; allein auf dem Felde der technischen Forschung und des technischen Unterrichtes, bilden die letzten fünfzig Jahre eine bedeutsame Epoche.

Wir, die wir dasselbe Ziel verfolgen und für dieselben Ideale kämpfen wie Sie, begrüßen Sie beim Abschlusse dieser Ihrer ersten Epoche und wünschen aufrichtig dass ihre dem Wohle und Gedeihen Ihres Vaterlandes dienende Anstalt noch recht viele, bedeutende Epochen in der Förderung der technischen Wissenschaft in voller Blüthe und Kraft feiern möge!

Aus der am 13. Juni 1894 gehaltenen Sitzung des Senates des königl. ung. Josefs-Polytechnikums zu Budapest.

Dr. Géza Enin, dz. Rector“.

Wreszcie imieniem Uniwersytetu czerniowieckiego przemawiał rektor tegoż Uniwersytetu Dr. Kleinwächter, kończąc gorące życzenia dalszego rozwoju Politechniki lwowskiej akademickim okrzykiem: „Es gedeihe, es blühe, es wachse — vivat, crescat, floreat! die technische Hochschule in Lemberg“.

Rektor Dziwiński wstąpił jeszcze raz na mównicę i w krótkim serdecznym przemówieniu, wygłoszonym po niemiecku podziękował delegatom za ich życzenia, poczem odczytał następujące nadesłane telegramy gratulacyjne:

„Proszę przyjąć serdeczne życzenia jak najpomyślniejszego wzrostu i rozwoju dla Zakładu naukowego, który dziś święci pół wieku istnienia, a którego dobro leży mi szczerze na sercu. Oby coraz liczniejsze wychowywał pokolenia techników na pożytek państwa i tego kraju, który tak bardzo potrzebuje przyrostu sił technicznych. — *Madeyski“.*

„Bardzo żałuję, że mi obowiązki nie pozwalają osobiście wziąć udział w uroczystości rozwoju, i życzę, by następnych lat szereg równie był pomyślny — a poparcia z mej strony nie braknie.

Namiestnik Badeni“.

„Imieniem Uniwersytetu jagiellońskiego przesyłam najserdeczniejsze życzenia Szkole Politechnicznej z powodu 50-letniego jubileuszu jej założenia. Szczyście Boże, aby Zakład ten rozwijał się coraz świetniej na użytek kraju i narodu naszego. *Rektor Zoll*“.

„Rector und das Professoren Collegium der deutschen technischen Hochschule in Prag senden ihre collegialen Glückwünsche anlässlich der Jubiläumfeier und wünschen Lemberger Schwesteranstalt ferneres Blühen, Wachsen und Gedeihen. *Rektor Gollner*“.

„Durch ämtliche Inanspruchnahme verhindert der Jubelfeier der Schwesteranstalt beizuwohnen, übermittle ich auf diesem Wege die wärmsten Glückwünsche des Brünner-Collegiums: Ihre Hochschule wachse, blühe und gedeihe. Mit collegialem Gruss *Rektor Habermann*“.

„Als altes Mitglied des leMBERGER Professoren Collegiums bei dem heutigen Jubelfeste geistig in ihrer Mitte lebend, bringe ich ihnen meinen Herzensgruss mit dem Wunsche, dass die mir unvergessene Hochschule an welcher ich durch acht Jahre mit aller Hingebung wirkte, stets blühe und gedeihe. *Professor Dr. Peschka*“.

„Ze wszystkich polskich wyższych zakładów naukowych Politechnika lwowska ma obecnie do spełnienia najdonioślejsze zadanie. Rozwój ekonomiczny kraju i powstający przemysł oczekują od niej dzielnych kierowników. Oby wszelkie na tem polu pokładane nadzieje ziściły się, a tyle znakomite i tak patriotyczne grono profesorów Politechniki w rozpoczynającym się drugim półstuleciu z dumą spoglądać mogło na młodą generację nad której wykształceniem pracuje. *Marchwicki*“.

Oprócz tu przytoczonych odczytał rektor Dr. Dziwiński jeszcze wiele listów i telegramów gratulacyjnych z kraju i zagranicy od osób prywatnych i byłych słuchaczy Politechniki lwowskiej.

Po odczytaniu telegramów przemawiał następnie: p Gubrynowicz imieniem Izby handlowo przemysłowej, i podziękował Kolegium za starania około założenia na tutejszej Politechnice wydziału handlowego. Poczem zabrał głos dyrektor kolei państwowych Ludwik Wierzbicki i w dłuższem przemówieniu uczcił pamięć niezżyjących już profesorów i kierowników byłej Akademii technicznej i Szkoły Politechnicznej, podnosząc szczegółowo zasługi każdego z nich około rozwoju naszego Zakładu.

Na koniec przemówił imieniem młodzieży tech. Rübenaubauer temi słowy: „Do pięknych przemówień, które rozbrzmiewały w tej sali, chciałbym dołączyć słów parę, wyrażających te uczucia, któ-

rych młodzież doznaje, wspominając półwiekowy byt Szkoły naszej i widząc taki zastęp swoich poprzedników, radzących nad rozwojem i postępek tej nauki i tej wiedzy, której ogniskiem szkoła, a której my adeptami. Czasu pobytu naszego w szkole nie zapomnimy nigdy. Przeciwnie zawsze wspominać go będziemy jako czas, w którym nabyliśmy całą naszą wiedzę zawodową, w którym pod kierunkiem światłych ludzi kształciliśmy się na techników.

Szczególniejszą wdzięczność czujemy do naszej Politechniki za cały sposób, za system, że tak powiem, naszej nauki. Wyrobiecie w nas młodych szerszego poglądu na każdą gałąź nauki, wyrobiecie zdolności krytycznego osądzania cudzych myśli i poglądów w dziedzinie techniki a potępienie wszelkiego bezmyślnego naśladownictwa, oto duch wiejący w Szkole naszej na każdym wydziale, z każdej prawie katedry. Tym duchem i myśmy przesiąkli, a widząc ogromną ważność i osądzając całe znaczenie jakie nauki techniczne w życiu społecznem posiadają, w logicznym rozwoju wpojonego w nas krytycyzmu, dochodzimy do krytycznego poglądu na wszystkie sprawy społeczne. W ten sposób staramy się obok usilnego gromadzenia jak największego zasobu wiedzy technicznej wyrobić w sobie jak najszerszy pogląd na świat i społeczeństwo, by objąwszy szerokie horyzonty materji i myśli, pracować dla naszego społeczeństwa nie jako bezmyślni wykonawcy cudzych pomysłów i planów, ale jako pionierowie cywilizacyi z zapalem i świadomością celów. Chcemy tak pracować, by każdym swem dziełem a nawet sposobem, w jaki się je wykonywa, przybliżyć chwilę dopięcia kresu naszego ostatecznego celu. A celem tym powszechnie dobro ludzkości, w szczególności zaś dobro i szczęście społeczeństwa polskiego“.

Na tem zakończyła się podniosła uroczystość jubileuszu 50-letniego istnienia Politechniki lwowskiej.

Statystyka słuchaczy c. k. Szkoły politechnicznej
w roku nauk. 1893/4.

Liczba słuchaczy :						
Na Wydziale	nowo- immatrykulo- wanych	immatrykulo- wanych w ogóle	zwyczajnych	nad- zwyczajnych	gości	Razem
półrocze zimowe						
Inżynierzy	46	128	125	3	1	129
Architektury	14	45	37	8	2	47
Budownictwa maszyn	13	36	34	2	1	37
Chemiczno-technicznym	10	40	36	4	1	41
Razem	83	249	232	17	5	254
półrocze letnie						
Inżynierzy	1	113	112	1	—	113
Architektury	—	35	33	2	2	37
Budownictwa machin	1	33	31	2	1	34
Chemiczno - technicznym	1	40	36	4	—	40
Razem	3	121	212	9	3	224

2. Podług metryki urodzenia pochodziło:

	w półroczu zimowym letniem	
z Galicyi słuchaczy	199	171
„ Bukowiny „	4	3
„ Austrii niższej słuchaczy	1	1
„ Czech słuchaczy	2	1
„ Morawii „	1	1
„ Węgier „	1	1
„ Królestwa polskiego i Rosyi słuchaczy	41	41
„ Niemiec słuchaczy	2	2
„ Bułgaryi „	1	1
„ Turcyi „	2	2
Razem	254	224

3. Ze względu na narodowość i wyznanie religijne był rozdział słuchaczy następujący:

Narodowość	wyznanie										Razem	
	rz. kat.		gr. kat.		gr. or. i praw.		ewan.		moż.		półrocze	
	półrocze											
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Polaków	208	189	3	2	4	3	2	2	25	21	242	215
Rusinów	—	—	11	8	—	—	—	—	—	—	11	8
Bułgarów	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
Razem	208	189	14	10	5	4	2	2	25	21	254	224

4. Wykaz słuchaczy uwolnionych od opłat szkolnych, jakoteż wykaz pobranego czesnego oraz taks immatrykulacyjnych i laboratoryjnych.

Na Wydziale	Liczba słuchaczy uwolnionych			Kwota uzyskana z opłaty												
	od całego czesnego	od połowy czesnego		od taksy labor.		czesnego		taksy immatryk.				taksy laborator.				
																w p ó ł r o c z u
	I	II	I	II	I	II	I		II		I		II			
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			
Inżynierii .	45	46	19	12	—	—	1096	50	906	—	240	—	5	—	—	—
Architektury	7	11	5	6	—	—	488	50	305	—	70	—	—	—	—	—
Budownictwa machin .	9	14	6	2	—	—	362	50	274	—	65	—	5	—	—	—
Chemiczno-technicznym	16	21	—	—	15	16	363	—	255	—	59	—	5	—	345	—
Razem .	77	92	30	20	15	16	2310	50	1740	—	315	—	15	—	345	—

5. Wykaz pobieranych stypendyów:

Na Wydziale	Liczba słuchaczy pobierających stypendyum		Wysokość pobieranych stypendyów			
	p ó ł r o c z e					
	I.	II.	I.		II.	
zł.			ct.	zł.	ct.	
Inżynierzy	25	27	3951	—	4331	—
Architektury	3	3	712	50	712	50
Budownictwa machin	5	5	917	50	917	50
Chemiczno-technicznym	3	3	757	50	757	50
Razem	36	38	6338	50	6718	50

Kronika c. k. Szkoły Politechnicznej w r. 1893/4.

1. Wysokie c. k. Ministerstwo wyz. i oświecenia zawiadamia Kolegium profesorów rozporządzeniem z 23. października 1893 r. l. 23.015 (l. R. 907) o Najwyższem Postanowieniu z 12. października 1893 w sprawie zamianowania nadzwyczajnego profesora Budownictwa mostów i statyki budowli Maksymiliana Thulliego zwyczajnym profesorem tychże przedmiotów.

2. Wysokie c. k. Ministerstwo rozporządzeniem z 8. grudnia 1893 r. l. 26.611 zatwierdza regulamin kart legitymacyjnych z fotografiami dla słuchaczy c. k. Szkoły politechnicznej.

3. Wysokie c. k. Namiestnictwo rozporządzeniem z 18. grudnia 1893 l. 101.246 (l. R. 1171) udziela Kolegium profesorów aktu fundacyjnego Karola Beliny Brzozowskiego na jedno stypendyum w kwocie rocznych 180 zł. dla jednego słuchacza c. k. Szkoły politechnicznej.

4. Dnia 4. stycznia 1894 odbywa się zjazd Rektorów austriackich szkół politechnicznych celem omówienia sprawy uregulowania płac profesorów Politechnik austriackich, oraz kwestyi egzaminów dyplomowych. W obradach tych bierze udział Rektor Dr. Pla-

cyd Dziwiński jako delegat Kolegium profesorów lwowskiej Szkoły politechnicznej.

5. Wysoki Sejm krajowy uchwała na posiedzeniu dnia 13. lutego 1894 »Zasady organizacyi c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie«.

6. Wysokie c. k. Ministerstwo zawiadamia Kolegium profesorów rozporządzeniem z dnia 28. lutego 1894 l. 3602 (l. R. 280) o Najwyższem postanowieniu z 17. lutego 1894. w sprawie zamianowania nadzwyczajnego profesora Mechaniki i teoryi machin Tadeusza Fiedlera zwyczajnym profesorem tychże przedmiotów.

7. Wysokie c. k. Ministerstwo zezwala rozporządzeniem z 12. marca 1894 l. 4044 (l. R. 328) na przyjęcie drugiego asystenta dla katedry Chemii ogólnej od 1. stycznia 1895 r.

8. Wysoki Wydział krajowy odezwał z dnia 21. kwietnia 1894 l. 11.128 (l. R. 411) donosi Kolegium profesorów o przyznaniu przez Sejm krajowy 5.000 zł. subwencji płatnej po 500 zł. rocznie przez lat 10 na cele wydawnictwa »Biblioteki politechnicznej«.

9. C. k. Szkoła politechniczna bierze udział w Wystawie krajowej otwartej dnia 5. czerwca 1894.

10. Wysokie c. k. Ministerstwo uwiadamia Kolegium profesorów rozporządzeniem z 22. czerwca 1894 l. 14.371 (l. R. 614) o Najwyższej Sankcyi z dnia 19. czerwca udzielonej »Zasadom organizacyi c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie«.

11. Dnia 10. lipca 1894 obchodzi c. k. Szkoła politechniczna uroczystością jubileuszową pięćdziesięciolecie swego istnienia.

12. Wysokie c. k. Ministerstwo rozporządzeniem z 3. lipca 1894 l. 9925 (l. R. 674) przyzwala lektorowi języka angielskiego Karolowi Bielańskiemu roczną remuneracyę w kwocie 300 zł. w. a.

13. Wysokie c. k. Ministerstwo uwiadamia Kolegium profesorów rozporządzeniem z 16. lipca l. 13.192 (l. R. 680) o Najwyższem postanowieniu z 7. lipca 1894 w sprawie przemiany nadzwyczajnej katedry elektrotechniki na zwyczajną katedrę od 1. stycznia 1895 r.

14. Wysokie c. k. Ministerstwo rozporządzeniem z 28. lipca 1894 l. 17.445 (l. R. 735) zatwierdza wybór prof. Maksymiliana Thulliego na Rektora c. k. Szkoły politechnicznej w r. 1894/5, zaś rozporządzeniem z 10. sierpnia 1894 l. 18.465 (l. R. 749) wybór profesorów Karola Skibińskiego, Romana Dzieszlewskiego i Stefana

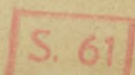
Niementowskiego na Dziekanów wydziałów Inżynierii, Budownictwa machin i Chemiczno-technicznego.

15. Wysokie c. k. Ministerstwo rozporządzeniem z 11. lipca 1894 l. 9652 (l. R. 710) przyznaje stałą subwencję w kwocie 200 zł. na wycieczki naukowe dla niezamożnych słuchaczy c. k. Szkoły politechnicznej. Subwencya ta ma być odtąd asygnowaną corocznie na ręce Rektoratu.

16. Wysokie c. k. Ministerstwo rozporządzeniem z 24. lipca 1894 l. 9278 (l. R. 718) przyzwala na asygnowanie przez 3 lata po 150 zł. subwencji celem sprawienia środków naukowych i biblioteki podręcznej dla wykładów o Melioracyi.

17. Wysokie c. k. Ministerstwo rozporządzeniem z 12. lipca 1894 l. 12.011 (l. R. 725) podwyższa Janowi K. Janowskiemu docentowi dla wykładów encyklopedyi architektury remuneracyą za te wykłady z rocznych 400 zł. na 600 zł. w. a. i to od 1. stycznia 1895 r.

BIBLIOTEKA POLITECHNICZNA
KRAKÓW

Biblioteka PK

J.X.3

/ 1894-95

Biblioteka Politechniki Krakowskiej

10000231933